

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Porcsalma Nagyközség Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	6
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	38
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	50
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	54
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	59
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	63
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	65
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	66
1. A HEP IT részletei	66
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	66
A beavatkozások megvalósítói.....	67
Jövőképünk	67
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	68
3. Megvalósítás.....	78
A megvalósítás előkészítése	78
A megvalósítás folyamata.....	78
Monitoring és visszacsatolás	80
Nyilvánosság	80
Érvényesülés, módosítás.....	81
4. Elfogadás módja és dátuma	83

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel összhangban Porcsalma Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében megvalósítandó szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összhangolja a település egyéb, gazdasági-, fejlesztési terveit és koncepcióját, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítésébe bevonja partnereit, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Ez a helyzetelemzés a Helyi Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja Porcsalmán.

A település bemutatása

Porcsalma közel 2800 fő lakosú nagyközség Szabolcs-Szatmár-Bereg megye délkeleti részén, a Csengeri Kistérségben. A 49-es főút mentén, a megyeszékhelytől 72 km-re, a Magyar-Román határtól 13 km-re található, közúton és vasúton is jól megközelíthető. A települést kettészeli a 49. számú főközlekedési útvonal. A település szerkezetét tekintve hosszan a főút két oldalán épült, nyugatra Ökörítőfőpőse, keletre Pátyod, délre Tyukod településekkel szomszédos, északon a Szamos folyó határolja.

1843-tól itt volt lelkész Kiss Áron, a század végétől a tiszántúli egyházkerület püspöke, szobrát 1995-ben avatták fel a református templom előtt. Itt született fia, ifj. Kiss Áron (1843-1908) a magyar nevelésügy nagy alakja, a tanítók tanítója, a Pedagógiai Társaság alapítója. Szobra a nevet viselő iskola előtt látható.

A református templom XV. századi, gótikus eredetű. Kétszer is átépítették: 1795-1798-ban barokk, majd 1839-1844-ben klasszicista stílusban. A falkarzat, a szobák, a padok a XVIII. század végén készültek copfstílusban. Az első görög katolikus templom faépítmény volt. A mai templomot 1786-ban Szűz Mária oltalma tiszteletére szentelték fel.

Az óvoda a volt Gyene-kúria épületében található, 1952-től kezdte meg működését, mint gyermekmegőrző, 1956-tól már oktató-gondozó feladatokat is ellátott. Napjainkban már korszerűen felszerelt intézmény, 160 - 170 fős gyermeklétszámmal. A Kiss Áron Általános Iskolában 1953-tól megkezdte működését tanulócsoportjainak száma folyamatosan emelkedett. Az épületet az igényekhez igazítva többször bővítették, mai formáját 2000-ben érte el.

A hátrányos helyzetben lévő családokban már az egészen kicsi gyermekeknek és szüleiknek a Biztos Kezdet Ház nyújt támogatást.

A művelődni vágyó fiataloknak a könyvtár és a Teleház biztosít szórakozási lehetőséget. A település egyik fontos intézménye a Szociális Szolgáltató Központ, mely működésével biztosítja az idősek és a szociálisan rászorultak ellátását helyi és kistérségi szinten. A Szociális Szolgáltató Központ egy komplex feladatokat ellátó intézmény. Az intézmény több szakfeladatot ellát, úgymint idősek nappali foglalkoztatója, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, időskorúak bentlakásos gondozóháza, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, demens és fogyatékos emberek nappali ellátása. Ezen feladatok nem csak helyben, hanem más környékbeli településeken is működnek, amely biztosítja a kistérségben élő emberek ellátását.

A település bevételeit elsősorban az intézményi normatívák jelentik. Jellemzően egyéni-, és kisvállalkozások alakulnak, és működnek a településen, számuk jelenleg meghaladja a 150-et. Ebből a mezőgazdasági és kereskedelmi tevékenységet folytatók száma közel azonos, együtt a vállalkozások több mint kétharmadát adják.

Kiadásaink vonatkozásában az intézmények fenntartásán és üzemeltetésén, túl egyre növekvő mértékben terheli költségvetésünket az elszegényedés miatti segélyezés.

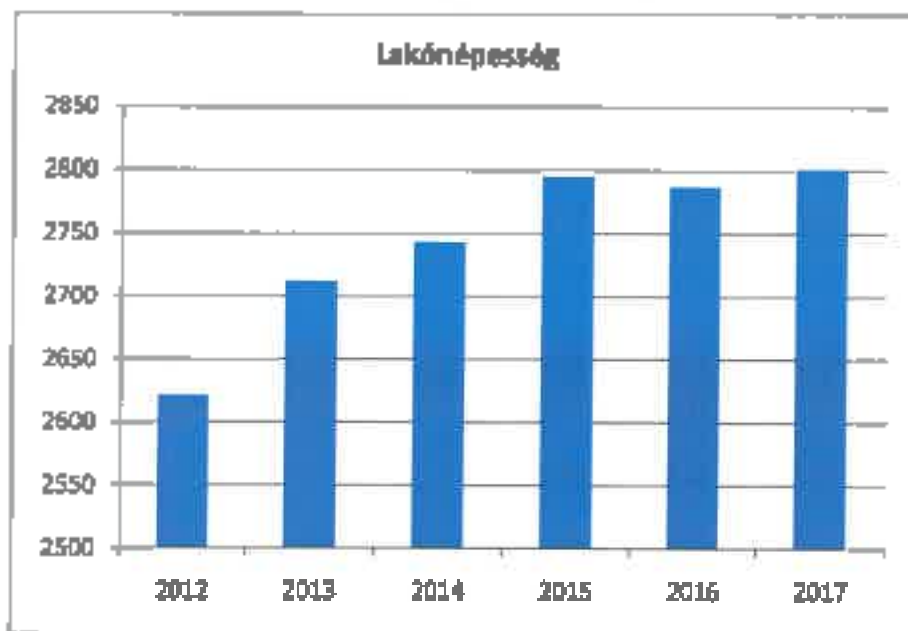
A mai vidéki életre jellemzően településünkön is az önkormányzat és intézményei a legnagyobb foglalkoztatók, a lakosság jellemzően mezőgazdasági kistermelésből, segélyekből, közmunkából, esetleg a szezonálisan üzemelő konzervgyári keresetéből él.

A lakosság több mint 32%-a a cigány kisebbséghez tartozik, ahalképzett, halmozottan hátrányos helyzetű, nagycsaládos. A munkaképes korú korcsoportba a lakosság alig több mint 50%-a tartozik, a munkanélküliség országos és térségi összehasonlításban is magas.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	2621	
2013	2712	103%
2014	2743	101%
2015	2795	102%
2016	2787	100%
2017	2801	101%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

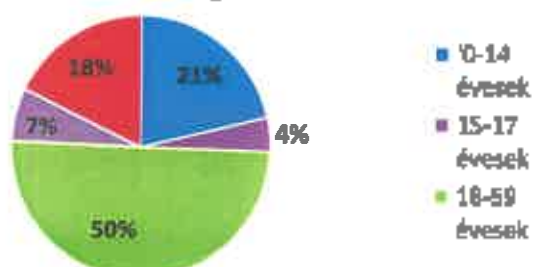
A település szinte teljes egészében közszűvesített, teljes intézményrendszerrel, jó infrastruktúrával bír, mégis a munkahelyek hiánya miatt jellemző a fiatalok, elsősorban a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező lakosság elvándorlása, így a csökkenő születésszám miatt a lakosság fogyása.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

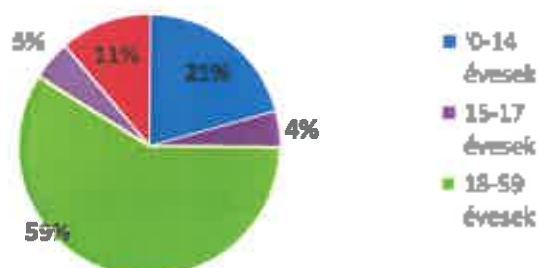
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1364	1365	2729	50%	50%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-24 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	306	304	610	50%	50%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	60	66	126	48%	52%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	721	867	1588	45%	55%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	94	73	167	56%	44%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	254	165	419	61%	39%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	na.	na.	na.
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	36	38	2
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	33	49	16
Összesen	69	87	18

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	379	548	69,2%
2013	388	555	69,9%
2014	399	592	67,4%
2015	415	610	68,0%
2016	419	604	69,4%
2017	419	610	68,7%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Bár az öregedési index azt mutatja, hogy a fiatalok oldalára billen a mérleg, mégis az a jellemző, hogy a középiskola, főiskola elvégzése után a képezéssel, szakmával rendelkező fiatalok másból próbálnak szerencsét. Ezt mutatja meg a 4. számú táblázat is:

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	2012	22	36	-14
2013	2013	41	39	2
2014	2014	44	44	0
2015	2015	49	52	-3
2016	2016	48	59	-11
2017	2017	67	79	-12

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Évesülések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	47	36	11
2013	45	35	10
2014	38	31	7
2015	51	42	9
2016	49	32	17
2017	51	37	14

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporulás, ha nem is túl nagymértékben, de mindig pozitív eredményt mutatott. Sajnos ez sok esetben annak köszönhető, hogy a hátrányos helyzetű, főleg roma lakosság körében már igen fiatalon, 14-16 éves korban a fiatal anyák gyermekeket vállalnak.

Értékeink, küldetésünk

A társadalmi esélyegyenlőségek megszüntetése az Európai Unió és hazánk törvényi előírásainak betartása mellett a település számára is alapvető jelentőségű. Fontos, hogy végső célként minden állampolgár, ezen belül minden helyi lakos számára megteremtődjön az esélyegyenlőség az élet különböző területein.

Úgy mint a

- tanulásban,
- a szociális és egészségügyi ellátásban,
- a munkához jutásban,
- a fizikai környezetben,
- a közszolgáltatások elérésében.

Az esélyegyenlőség érvényesítése nem csak követelmény, hanem az Önkormányzatunk hosszú távú érdeke is, mivel célja, hogy mindenkinek esélyt teremtsen a munkavállalásra, megmutassa az egyéni sikerhez vezető utat, biztosítsa a jó minőségű szolgáltatásokat - függetlenül az egyén származásától, nemétől, anyagi helyzetétől, egészségi állapotától. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, azokra, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések, és beruházások ellenére is korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Célok

1./ A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Porcsalma Nagyközség Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosítását,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás terén, a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Az Önkormányzat a köznevelési és közoktatási intézményeket érintő intézkedések megvalósítása érdekében – az óvoda kivételével - együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

2./ A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát, arányát, és élethelyzetét a településen.

Célunk továbbá a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni és értékelni a szolgáltatásokhoz történő hozzáféréstük alakulását, és feltárni az e területen jelentkező problémákat.

Ezt követően, erre alapozva határozzuk meg ezen célcsoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, amelyek fejlesztése elengedhetetlen az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében.

A célok eléréséhez vezető lépéseket, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

Fő célkitűzéseink:

- az esélyegyenlőség folyamatos érvényesítése a különböző önkormányzati határozatok meghozatalában, intézkedések megtételében,
- a hátrányos megkülönböztetés csökkentése, megszüntetése,
- egyenlő bánásmód és az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a településen élő személyek számára (faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül)
- A település vezetősége gondoskodik arról, hogy a különböző intézmények közötti együttműködés az esélyegyenlőség biztosítása érdekében megvalósuljon a - közoktatási, - a foglalkoztatási, - a közművelődési, - a szociális, - az egészségügyi, - más közszolgáltatási területen.

3./ A HEP IT célja

Porcsalma –Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023

A korrekt, tényfeltáró helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése a célunk, amelyek konkrét, mérhetően pozitív változásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz elengedhetetlenül szükséges kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg egy olyan rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során is biztosítja az együttműködést a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés teljes folyamatában, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Nyertes pályázatok 2013-2018 között

Beművésztés éve	Megvalósítás időpontja	Előirányzat-pályázati azonosító	Pályázat címe	Teljes költség (Ft)	Megvalósított költség (Ft)
2013	2013.06.09	ÉAOP-4.1.2/A-12-2013-0064	Egészségügyi alapellátások fejlesztése Porcsalmán	58 810 000.-	58 810 000.-
2013	2014.08.30	Lendker Vidék Önkormányzata	Telpház kialakítása Porcsalmán		27 045 788.-
2015	2015.12.31	KÖZOP-3.5.D-09-11-2015-0025	Porcsalma és Pátyod közötti külterületi közlekedési építkezés	153 008 000.-	153 008 000.-
2015	2015.12.31	KÖZOP-3.5.D-09-11-2015-0031	Porcsalma és Ölközirőfőpálya közötti külterületi közlekedési építkezés - második szakasz	196 751 000.-	196 751 000.-
2016	2018.	TOP-1.1.3-15-SB1-2016-00006	Helyi termékek piac kialakítása Porcsalmán	115 000 000.-	115 000 000.-
2016	2018.	KÖZOP-1.2.1-VEKOP-16-2016-00420	Porcsalma Nagyközség Önkormányzata ASP központúhoz való csatlakozás	7 000 000.-	7 000 000.-
2016	2018.	TOP-3.2.1-15-SB1-2016-00092	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Porcsalmán	141 362 835.-	141 362 835.-
2016	Jelenleg is	EFOP-3.3.2-16-2016-00166	Porcsalma a köznevelés eredményességéért		24 870 000.-
2018.	Jelenleg is	EFOP-2.4.1-16-2017-0010	Lakhatási körülmények javítása és környezetinfrastruktúra fejlesztése a Perfidia Elhagyásáért Porcsalma Településen		198 500 000.-
2018.	Jelenleg is	EFOP-1.6.2-16-2017-00083	Roma Integrációs Program a Perfidia Elhagyásáért Porcsalma Településen		199 982 350.-

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

„(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”¹

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebtv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámnügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Porcsalma önkormányzata elkötelezett az esélyegyenlőség biztosítása tekintetében. A hatáskörébe tartozó ügyekben a törvény által megengedett önálló mérlegelési lehetőség biztosított, az egyes közszolgáltatásokhoz való hozzáférést ennek alapján szabályoztuk. A vonatkozó rendeleteink a felzárkóztatást, az állampolgári öngondoskodás és az együttműködési készség erősítését szolgálják mindegyik célcsoportban, a hátrányos megkülönböztetés lehetőségét kizárják. Intézményeink akadálymentesek, képzéses pályázatainkkal az integrációt és felzárkóztatást szolgálják. Nevelési-, oktatási intézményeink, valamint a teljes kistérség rendelkezik esélyegyenlőségi programmal, amelynek megvalósítása iránt is elkötelezettek vagyunk.

¹ Magyarország Alaptörvénye

Porcsalma Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzat által nyújtott szociális támogatás szabályairól szóló 2/2015 (III.1.) önkormányzati rendelete fogalmazta meg. Ebben az Önkormányzat kinyilvánítja, hogy az általa biztosított és megszervezett szociális gondoskodás célja és rendeltetése az, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik életkoruk, egészségi állapotuk, jövedelmi és vagyoni helyzetük folytán problémáik megoldására önmaguktól nem képesek. A szociális gondoskodás biztosítása érdekében az önkormányzat, valamint annak szervei, továbbá a településen működő, civil szervezetek, intézmények kötelesek együttműködni, a tudomásukra jutott, gondoskodást igénylő problémák megoldását kötelesek kezdeményezni. A rendelet meghatározza a pénzbeli támogatások és a természetbeni juttatások formáját és a döntési hatásköröket is.

Az Önkormányzat a szociális intézményét fenntartásra - finansiális okok miatt - átadta a helyi Református Egyháznak, de a rendeletben foglaltak betartását, az esélyegyenlőség biztosítását megköveteli.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Program az egyéb, esélyegyenlőség biztosítását célzó alábbi dokumentumokkal összhangban készült:

- a) *Településrendezési terv*
- b) *Gazdasági program*
- c) *Köznevelés-fejlesztési terv*
- d) *Költségvetési koncepció*

- *Településrendezési terv* - Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési a településrendezési feladatokat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével és azok elfogadásával látják el. Településrendezési tervünk rendelkezésre áll, felülvizsgálatát az Önkormányzat előírás szerint elvégzi, feladatainkat az épített környezet átalakítása vonatkozásában hosszú távra meghatározza. Szegregált terület fejlesztésének célját tartalmazza.

- *Gazdasági program* - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. Gazdasági programunk szerinti legfőbb fejlesztési alapelveink, hogy az önkormányzat a kötelező feladatellátásához kapcsolódó fejlesztések megvalósításához törekszik a lehetséges pályázati források igénybevétele, és a meglévő infrastruktúra kihasználtságának javítására.

- *Köznevelés-fejlesztési terv* - A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi önkormányzatnak kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére az óvodai, és az általános iskolai nevelésről és oktatásról úgy, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel ne járjon. A köznevelésről szóló törvény alapján a települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszeresse a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közönségei, a szülői és diák szervezetek véleményét. Az oktatási hivatal feladata hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszeresse az érintett települési, területi és országos nemzetiségi

önkormányzatok egyetértését (Mnkt. 24. §) A Porcsalmai Kis Áron Általános Iskola és a Porcsalmai Mesekert Óvoda és Mini Bölcsőde köznevelés-fejlesztési tervét valamennyi érintett szervezet megismertte és véleményezte.

- *Költségvetési koncepció* – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében A jegyző, által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-áig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá. Porcsalma költségvetési koncepciója jellemzően az intézmények folyamatos és biztonságos működtetését célozza lehetőleg a szolgáltatás minőségének megtartása mellett, hiány bekövetkezése nélkül.

Az önkormányzat feladatellátása, ezzel együtt a finanszírozási rendszer is 2013. évtől átalakult. A korábban az önkormányzatok által ellátott feladatok egy része az államhoz került. Ezzel együtt a feladatellátást szolgáló, eddig az önkormányzatoknak átengedett források nagyobb része, illetve egyéb, feladatokhoz szorosan nem kötődő támogatások egy része is átirányításra került a központi költségvetésbe. Az önkormányzatoknál maradó feladatok nagyobb részét a klasszikus értelemben vett önkormányzati feladatok (igazgatási feladatok, településüzemeltetés, közvilágítás stb.) teszik ki. Ezen helyi közügyek ellátását 2013-tól egy - az önkormányzatok jüvedelemtermelő képességétől függő - általános jellegű támogatás biztosítja. Ezek figyelembevételével készült az önkormányzat költségvetési koncepciója.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi programunk alapvetően igazodik a kistérségi társulási együttműködési megállapodásokban foglalt közös feladatellátáshoz, illetve a mikrokörzeti ellátáshoz. A társulás által, vagy egyház, illetve civil szervezet által üzemeltetett intézmények és feladatellátás során is érvényesítjük az egyenlő bánásmód, és az egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében az esélyegyenlőségi programunkban megfogalmazott elveinket.

A Csenger Többcélú Kistérségi Társulás 2004-ben alakult Csenger, Csengerújfalú, Csengersima, Komlódtótfalu, Pátyod, Porcsalma, Szamosangyalos, Szamosbecs, Szamosatárfalva, Tyukod és Ura településekkel közösen.

A társulásban megvalósuló, elérhető szociális illetve humán szolgáltatások leginkább a következők:

- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- idősök nappali ellátása,
- demens ellátás és foglalkoztató,
- átmeneti elhelyezés,
- étkeztetés,
- családsegítés
- gyermekjóléti szolgálat.

A két utóbbi ellátás tekintetében Porcsalma mikrokörzeti központ is egyben.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathianyok kimutatása

Az önkormányzat számára a koherens esélytervhez szükséges információk több forrásból rendelkezésre állnak. A helyzetelemzéshez a Polgármesteri Hivatal, a nevelési-, és oktatási intézmények, valamint az egészségügyi ellátást biztosítók adatnyilvántartásait használtuk. Információt gyűjtöttünk a Hivatal munkatársaival, a célterületek szakdolgozóival, illetve a helyi lakosokkal folytatott személyes beszélgetéseken, és telefonon is érdeklődtünk. Fontos adatokat nyertünk a település adatait feldolgozó szakdolgozatokból, záródolgozatokból, vizsgamunkákból és a szegregátumot érintő országos felmérések adataiból. Adatforrásként használtuk továbbá a TEIR- az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer-t, és a KSH - a Központi Statisztikai Hivatal, A Nemzeti Munkaügyi Hivatal adatait. A település egészségügyi, vallási helyzetére vonatkozó adatokat illetve nyilvántartásokat az adatvédelmi törvény előírásainak betartásával, a személyes és különleges adatok védelmére vonatkozó szabályok szerint kezeltük.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában. A mélyszegénységgel kapcsolatos helyzetképet az egyén, a család, illetve a háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésével kaptuk. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, az idősek, gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembe vételével készítettünk elemzéseket. A lakosság jövedelmi viszonyairól megközelítő az adatunk.

A megélhetés minimuma egy-egy településen belül, kategorizálása országonként eltérő. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint pl. ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Ez a mérőszám elsősorban a fejlődő országokra jellemző, a fejlett világban más mutatókat használnak. A fogalmak, mint látható, nem azonos élethelyzetet fednek, általánosan elmondható, hogy a szegényebb országok szegényei sokkal szegényebbek, mint a gazdagabb országban élő alacsony társadalmi státuszúak.

Másik ismert és használt fogalom a létminimum fogalma, amely azt az összeget jelöli, amely szerény, de elfogadható életminőséget biztosít.

Létminimum összege 2016-ban 88 619 forint volt Magyarországon, ami az egyfős, a kétfős, illetve a három, és négy személyes, vagy ennél nagyobb családok esetére is vonatkoztatott átlagos mutató. Az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezőket nevezhetjük szegénynek, ami országos átlagban a népesség közel 30 %-a. Ekkora tömeget a szociális háló képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát a minimum nyugdíjnak megfelelő mértékű, 28.500 forint alatti havi jövedelműeknél húzzák meg.

Porcsalmán a létminimum alatti jövedelmű réteg az országos átlagnál magasabb, a lakosság közel 35%-át teszi ki, és köztük sok a gyermek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mőtv-ben foglalt feladatal alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A településre jellemzőek a jó mezőgazdasági adottságok. Kiváló minőségű a termőtalaj és megfelelő az éghajlat is. Sokan kereset kiegészítésként vagy főállásban foglalkoznak gazdálkodással és egyben idénymunkát is tudnak biztosítani az ahullakolozott lakosság egy részének.

Nagyobb cégek vagy gyárak sajnos nincsenek, jellemzően közép és kis vállalkozások képviselik magukat. Az aktív korúak nagy részének az önkormányzat és intézményei biztosítanak munkalehetőséget. A 10 km-re lévő Csenger városában működő néhány nagyobb cég, illetve a

szomszédos Tyukod községben lévő konzervgyár több embernek biztosít megélhetést, de sajnos jellemző, hogy csak rövid időszakra (2-4 hónapra) kötnek munkaszerződéseket, főleg a nyári időszakban.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

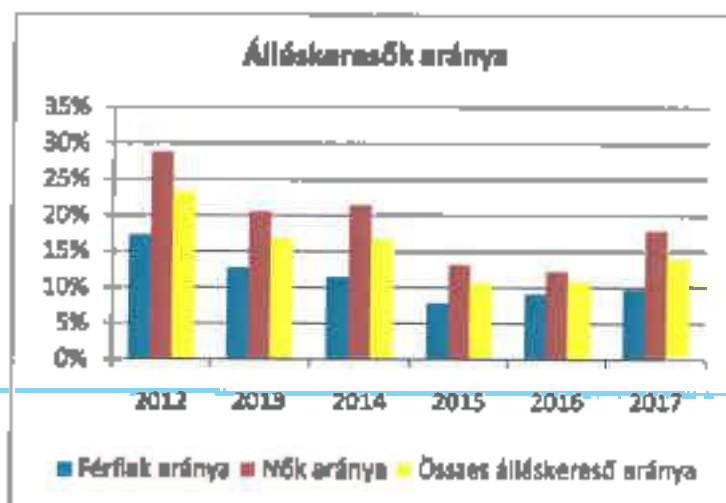
3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyitvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	865	937	1802	150	17,3%	270	28,8%	420	23,3%
2013	809	896	1705	103	12,7%	184	20,5%	287	16,8%
2014	821	901	1722	94	11,4%	193	21,4%	287	16,7%
2015	819	919	1738	64	7,8%	121	13,2%	185	10,6%
2016	812	929	1741	74	9,1%	114	12,3%	188	10,8%
2017	813	915	1728	79	9,7%	164	17,9%	243	14,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A KSH adatai alapján 2012-2017. közötti években a regisztrált munkanélküliek száma megközelítőleg azonos volt. A munkanélküliségi ráta 15 % fölött is volt, kiemelten magas a 21-30 évesek körében, azaz a pályakezdekők között. Kiemelt figyelmet érdemel a 180 napnál régebben álláskeresők körében a nők 61,70 %-os aránya.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélülők/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélülők/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		420	287	287	185	188	243
20 év alatti (TS 1002)	Fő	46	34	33	35	41	45
	%	11,0%	11,8%	11,5%	18,9%	21,8%	18,5%
20-24 év (TS 1003)	Fő	50	36	47	31	49	67
	%	11,9%	12,5%	16,4%	16,8%	26,1%	27,6%
25-29 év (TS 1004)	Fő	56	29	28	19	12	22
	%	13,3%	10,1%	9,8%	10,3%	6,4%	9,1%
30-34 év (TS 1005)	Fő	57	42	36	18	18	21
	%	13,6%	14,6%	12,5%	9,7%	9,6%	8,6%
35-39 év (TS 1006)	Fő	58	40	40	16	17	26
	%	13,8%	13,9%	13,9%	8,6%	9,0%	10,7%
40-44 év (TS 1007)	Fő	40	30	32	16	11	26
	%	9,5%	10,5%	11,1%	8,6%	5,9%	10,7%
45-49 év (TS 1008)	Fő	41	24	23	14	13	8
	%	9,8%	8,4%	8,0%	7,6%	6,9%	3,3%
50-54 év (TS 1009)	Fő	43	28	26	16	11	8
	%	10,2%	9,8%	9,1%	8,6%	5,9%	3,3%
55-59 év (TS 1010)	Fő	27	24	20	16	11	11
	%	6,4%	8,4%	7,0%	8,6%	5,9%	4,5%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	2	0	2	4	5	9
	%	0,5%	0,0%	0,7%	2,2%	2,7%	3,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélülők/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélülők aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	161,1%	164	93	257	53,8%	36,2%
2013	142,6%	68	41	109	62,4%	37,6%
2014	168,4%	64	30	94	68,1%	31,9%
2015	78,6%	57	23	80	71,3%	28,8%
2016	92,8%	59	29	88	67,0%	33,0%
2017	58,3%	70	29	99	70,7%	29,3%

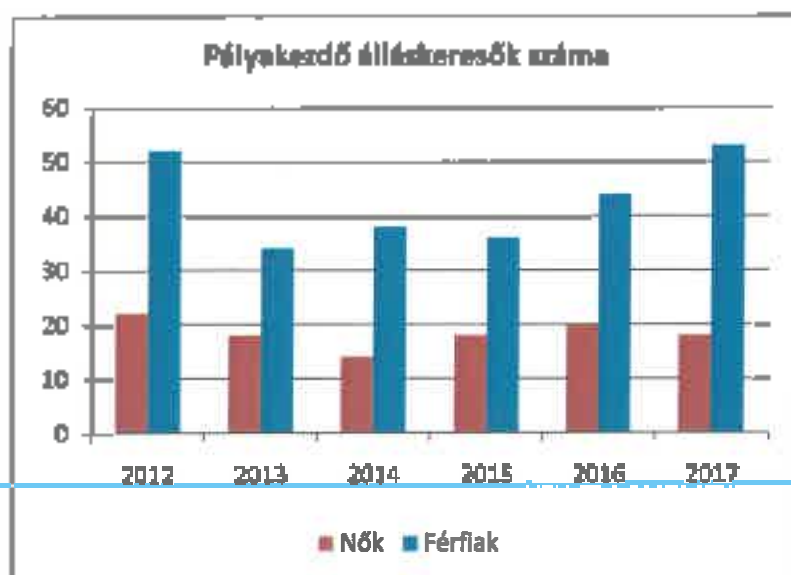
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	179	221	400	52	2,6%	22	5,5%	74	18,5%
2013	194	248	442	34	1,7%	18	4,1%	52	11,8%
2014	203	247	450	38	1,9%	14	3,1%	52	11,6%
2015	206	260	466	36	1,8%	18	3,9%	54	11,6%
2016	207	254	461	44	2,2%	20	4,3%	64	13,9%
2017	204	255	459	53	2,6%	18	3,9%	71	15,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

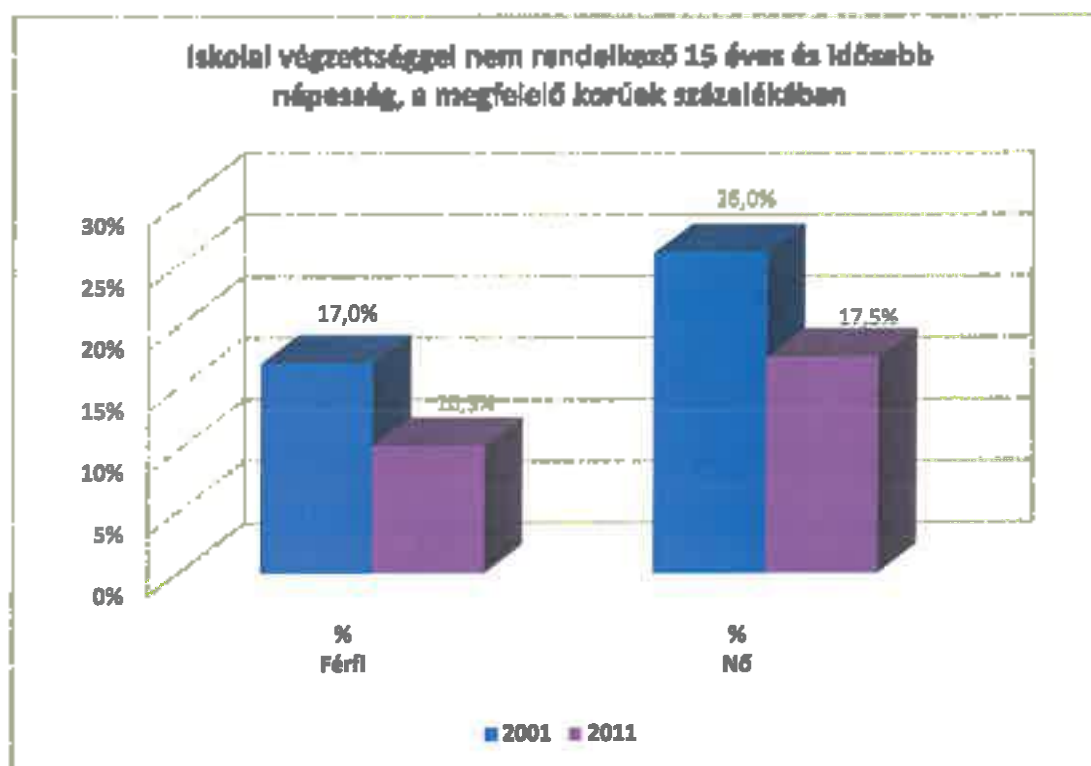

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

5.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legfeljebb az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	83,0%	74,0%	17,0%	26,0%
2011	89,7%	82,5%	10,3%	17,5%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

9.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélülők/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélülők/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélülők/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	420	61	14,5%	214	51,0%	145	34,5%
2013	287	43	15,0%	148	51,6%	96	33,4%
2014	287	34	11,8%	154	53,7%	99	34,5%
2015	185	16	8,6%	98	53,0%	71	38,4%
2016	188	19	10,1%	106	56,4%	63	33,5%
2017	243	21	8,6%	154	63,4%	68	28,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

9.2.7. számú táblázat - Felnevelésben résztvevők

Év	Általános iskolai felnevelésben tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnevelésben (TS 3301)	
		Fő	%
2012	na.	na.	na.
2013	na.	na.	na.
2014	na.	na.	na.
2015	na.	na.	na.
2016	na.	na.	na.
2017	na.	na.	na.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Feinőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú feinőttoktatásban résztvevők összesen	Szakkoloni feinőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépfokú feinőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi feinőttoktatásban résztvevők		Középfokú tanulók száma a feinőttoktatásban (TS 3601)
		Fő	%	Fő	%	Fő	%	
2012	na.		na.		na.		na.	na.
2013	na.		na.		na.		na.	na.
2014	na.		na.		na.		na.	na.
2015	na.		na.		na.		na.	na.
2016	na.		na.		na.		na.	na.
2017	na.		na.		na.		na.	na.

Forrás: TEIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Porcsalma elszegényedett lakóinak foglalkoztatási esélyeit jelentősen befolyásolja az alacsony iskolai végzettségük. A B általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők foglalkoztatására minimális az esély, arányuk a nők körében kiugró.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, az 55 év felettek, a nyugdíj előtt állók, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek.

Alacsony az egész kistérségben a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci jelenléte is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása okozza, de jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni első munkahely keresésének időtartama is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a térségi igényeknek nem megfelelő szakma választása, és a szakmai tapasztalat hiánya befolyásolja. A pályakezdők körében tapasztalható munkanélküliség strukturális munkanélküliség, - a munkaerőpiac elvárásai ma már nem pusztán a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra is vonatkoznak.

c) közfoglalkoztatás

A 2011. szeptember 1. napján hatályba lépett, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény megalapozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A közfoglalkoztatás célja egyrészt munkalehetőséget biztosítani a foglalkoztatási szempontból többszörösen hátrányos térségekben, másrészt új értékeket teremteni helyi közösségek, és/vagy kiemelt állami kormányzati célok megvalósításával. A közfoglalkoztatás szervezését 2011. szeptemberétől teljes egészében Porcsalma Nagyközség Önkormányzata látja el, és a lebonyolításában részt vállal a település Roma Nemzetiségi Önkormányzata is. A közfoglalkoztatottak kiválasztásánál figyeeltünk a nők és férfiak arányára, a romák arányára, illetve a nyugdíj előtt állók és pályakezdők arányára is. Személyes kompetenciák közül a megbízhatóság, a felelősség és a csapatmunkára való készség volt a legfontosabb szempontunk.

A közfoglalkozás keretében számos és sokrétű munkát végeznek a dolgozók. Ilyen például:

- parkgondozás,
- belvíz elvezető csatorna, mezőgazdasági földutak gondozása
- kerékpárút felújítása (térkö-gyártás)
- mezőgazdasági tevékenységek (zöldségtermesztés az önkormányzat konyhájára, uborkatermesztés eladásra, olajtök termesztés és tökmagolaj előállítás, energianövény termesztése)
- iskola, óvoda, polgármesteri hivatal fűtéséhez fa apríték előállítás

A 2014-es és a 2015-ös években tovább bővült a közfoglalkoztatásban részt vevők létszáma. 2014-ben a „Start” mintaprogramokban 181 fő, míg a hosszabb idejű programokban 174 fő vett részt (ezen programok 2-3 hónapos foglalkoztatást jelentenek). 2015-ben a „Start” mintaprogramban 185 fő, míg a hosszabb idejűben 145 fő vett részt. Mezőgazdasági programokat állattenyésztéssel és kendertermesztéssel bővítettük.

2016-ban a közfoglalkoztatásban összesen 372 fő vett részt, ami a korábbi évekhez képest magas foglalkoztatási számot mutat, majd 2017-ben ez a szám lecsökkent 249 főre.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyber/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A helyi munkalehetőségek illeszkednek a helyi munkaerő, ezen belül az állás nélküli munkaerő számának alakulásához, és képzettségéhez. A helyi vállalkozások és kiskereskedelmi üzletek által foglalkoztatott lakosokról a településen nincs releváns adat.

A Tyukodon lévő, szezonálisan jelentősebb létszámot foglalkoztató Konzervgyár elérhetősége jó, a lakosság szakmai képezése – leginkább betanított munkások – megfelelő.

A kistérségi központ viszonylag jól elérhető tömegközlekedéssel is, de munkahelyek csak elvétve vannak, a Cipőgyárban, és jellemzőbben ott is a mezőgazdaságban, illetve 2013. évtől magasabb képzettséggel a közigazgatásban van.

A megyeszékhely (ek) és a főváros távolsága a mindennapi munkába járást nem teszi lehetővé, ha valaki ott talál munkát, az a településről inkább előtöri. Különösen nagy a veszélye ennek a magasan képzett, több szakmás szakembereket tekintve – akik jellemzően egész családjukkal választják az áttelepedést. A 21-30 éves korosztály körében továbbra is népszerű a külföldi munkavállalás is, ők főleg Angliát választják.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáféréstük

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Csengeri Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségével szorosan együttműködik minden helyi munkáltató, és munkavállaló, továbbá a helyi nevelési-, oktatási intézmények vezetői is. Folyamatosan figyelemmel kísérik a munkaerőpiaci kereslet és kínálat alakulását, és a munkáltatók egyéb igényeit. Kapcsolatot tartanak a közeli városok Kirendeltségével új szakképzések indításakor, és a beiskolázásakor. Leginkább keresettek a számvitástechnikai tanfolyamok, és a térség rossz szociális helyzetének megfelelően szociális gondozókat és ápolókat képző tanfolyamok.

Forcsalma Önkormányzata az elmúlt években egy pályázat segítségével lehetőséget biztosított helyben kialakított, jól felszerelt oktató-képző központjában felzárkóztató, parkgondozó és szociális ápoló gondozó szakképzettség megszerzésére, valamint nyelvi képzésekre. A képzéseknél nem csak a településen élő lakosok, hanem a környező települések lakói is részt vehetnek, amennyiben megfelelnek az elvárásoknak, illetve vállalják a felnőttképzési szerződésben foglaltak teljesítését. A résztvevők nehéz anyagi helyzetének javításához jelentősen hozzájárult a képzés alatt biztosított megélhetési támogatás.

A közmunkaprogramoknak köszönhetően 2014 és 2015-ben sikertült néhány képzést megvalósítanunk, ilyen volt többek között a kompetenciaalapú képzés, kazánfűtő, háztáji növénytermesztés és tartósítása, állatgondozó, betanított zöldség- és növénytermesztő, személy- és vagyondőr képzések. A Csengeri Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával kidolgozásra került egy képzési terv, mely több tanfolyam indítását tervezte a 2016-2018-as években.

Az Ifjúsági Garancia program keretében 25 éven aluliak foglalkoztatására irányuló program valósult meg 2017-ben. Nyári diákmunkában a fiatalok 2013 évtől vehetnek részt.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Csengeri Járási Hivatal Járási Munkatügyi Kirendeltsége fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott, munkát-keresőket, és az érdeklődőket egyaránt. Fontos szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek számára megfelelő állást, képzést, vagy egyéb lehetőséget keressenek és ajánljanak fel.

Az ügyfélfogadáson megjelenő ügyfelek száma magas, naponta átlag 120-200 fő. A Kirendeltség a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási orientációt segítő tanácsadás tekintetében az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatot. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben a munkavállalók, vagy a felvételre kerülők előzetesen képzésre kötelezettek.

A tanácsadó tevékenység keretében munka-, pálya-, álláskeresési-, rehabilitációs és pszichológiai egyéni tanácsadáson való részvételre van lehetőségük az együttműködést vállalóknak és az érdeklődőknek.

A Kirendeltség munkatársainál lehet érdeklődni az esti vagy levelező tagozaton folyó, érettségi megszerzésére, vagy más, OKJ-s szakmai képesítést adó tanfolyamokról, amelyeket a környék városainak és a megyeszékhelynek az intézményei indítanak.

A hátrányos helyzetűek képzésére kizárólag a támogatott, lehetőleg ingyenes, és a lakóhelyükön, vagy annak közelében szervezett felnőttképzésben van lehetőség, erre van igény és fogadóképes kereslet.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Porcsalma Nagyközség Önkormányzata vállalta, hogy az önkormányzat szociális, nevelési és oktatási intézményeiben biztosítja a tartósan munkanélküliek foglalkoztatását, támogatásra való jogosultságuk megszerzése érdekében, legalább a jogszerző időtartam mértékéig.

Kiemelt szerepe volt és van az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásnak, mert főleg ide szerveződött a legveszélyeztetettebb csoportok, a hosszú ideje munka- és végzettség nélkül, mélyszegénységben élő, és/ vagy roma álláskereső foglalkoztatása.

A településen élők több mint 30 %-a munkanélküli, többségük halmozottan hátrányos helyzetű. Helyben nincs, a szomszédos Tyukodon egy, a szezonálisan üzemelő Konzervgyár foglalkoztat nagyobb létszámot, amelyet a munkavállalók könnyen elérnek és képzettségük is lehetővé teszi foglalkoztatásukat.

A munkavállalók ingázása nem jellemző. A helyben foglalkoztatottak – a Konzervgyárat is ide értve a közelsége miatt -, közel 90 %-a helyben lakik, a településről naponta eljáró munkavállalók száma 15-20 fő között változik.

Az elmúlt években a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoportok legnagyobb foglalkoztatása érdekében kihasználtunk minden lehetőséget, nagy jelentőségű volt az „Út a munkához” program, és az ez évi „Start” program, amelyben a bevontak több mint 60 %-a roma származású.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Porcsalmán a foglalkoztatás során nem volt, és jelenleg sincs hátrányos megkülönböztetés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

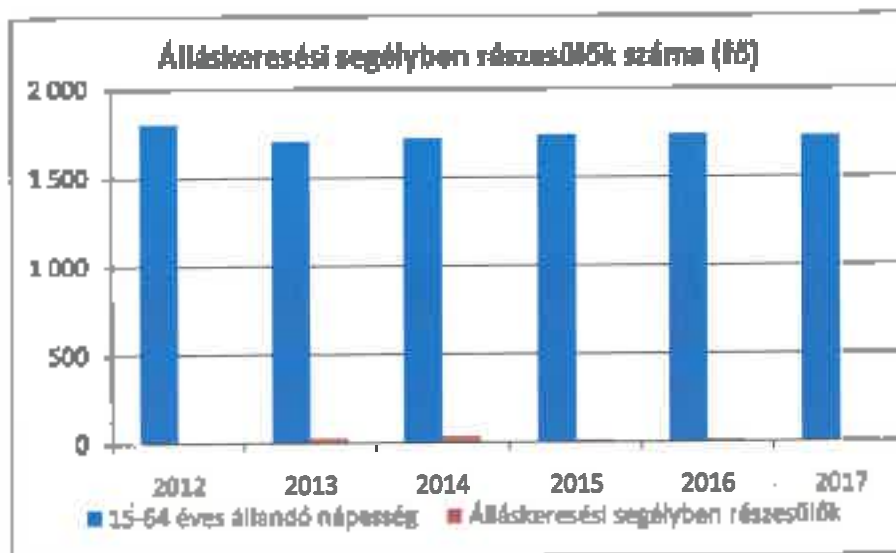
a, igényelt és megállapított támogatások összege, száma stb.

A szociális ellátásokat igénybe vevők aránya Porcsalmán a térség településeivel hasonlóan magas. A szociális ellátás feltételeinek biztosítása az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata, amelyhez a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján helyi rendeletünk készült. Ez alapján a szociális ellátások a rászorultság mértékétől és okától függően vehetők igénybe. A juttatásokkal azokat a hátrányokat törekszünk kiküszöbölni, kompenzálni, amelyek az adott személyt, családot hátrányos helyzetéből adódóan sújtják, az elszegényedést súlyosbítják. A szociális jellegű kifizetések az önkormányzat kiadásai között az egyik legmagasabb tételt jelentik, amelyen jelenleg a közmunka-program adta lehetőség enyhít. Leggyakoribb ellátási forma a lakhatási támogatás.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (N9) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2012	1 802	0	0,0%
2013	1 705	27	1,6%
2014	1 722	37	2,1%
2015	1 738	11	0,6%
2016	1 741	12	0,7%
2017	1 728	18	1,0%

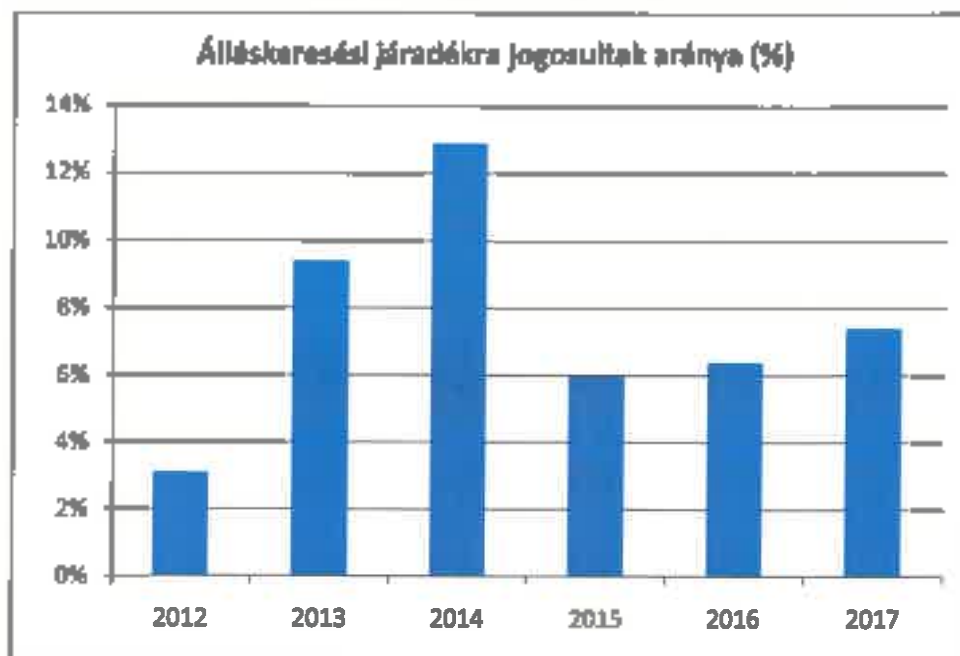
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélülők/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélülők/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
		Fő	%
2012	420	13	3,1%
2013	287	27	9,4%
2014	287	37	12,9%
2015	185	11	5,9%
2016	188	12	6,4%
2017	243	18	7,4%

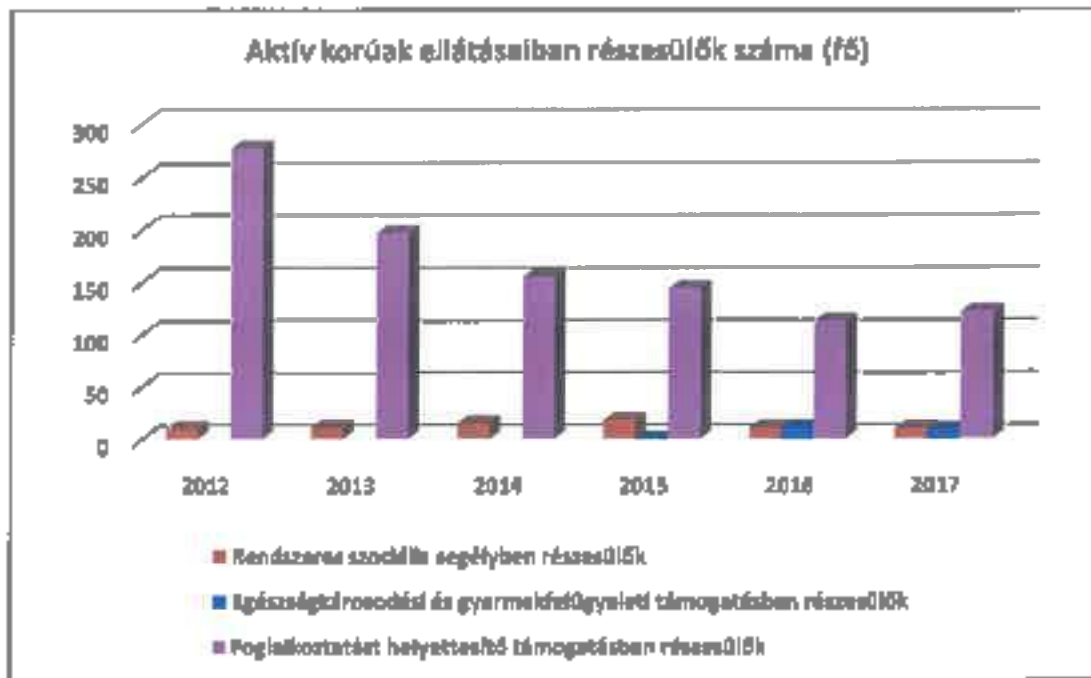
Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-re)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megszűnt)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	10		0,55%	278	66,19%
2013	11		0,65%	197	68,64%
2014	15		0,87%	155	54,01%
2015	18	na.	1,04%	144	77,84%
2016	11	11	0,63%	113	60,11%
2017	10	9	0,58%	122	50,21%

Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015-ben jelentősen átalakult. Az állami és önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. Módosult a szociális törvény alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre. Bővült az önkormányzatok mozgástere az általuk nyújtott meghatározásában. A rendszeres szociális segély nevű ellátás 2015. március 1-től megszűnt, helyébe az új egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatás lépett. Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást az az aktív korú személy kaphat a járási hivataltól, aki nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. 2015. március 1-től az aktívkorúak ellátása jegyzői hatáskörből a Járási Hivatal hatáskörébe került. A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a Járási Hivatalok állapítják meg. Az Önkormányzatok által nyújtott támogatás neve egységesen települési támogatás lett, melynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozzák meg. Porcsalma Nagyközség Önkormányzata jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására az alábbi pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat nyújtja: rendkívüli települési támogatás (jellemzően: szociális kölcsön; temetési támogatás), rendszeres települési támogatás (lakhatási támogatás), egyedi térítési díjtámogatás, köztemetés, azépkorúak támogatása és karácsonyi támogatás.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási eszeregáció

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakás célra a használt nem lakás célú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	994	0	17	0	0	0	0	0
2013	998	0	17	0	0	0	0	0
2014	998	0	17	0	0	0	0	0
2015	998	0	17	0	0	0	0	0
2016	998	0	17	0	0	0	0	0
2017	998	0	17	0	0	0	0	0

Forrás: TELH, KSH Tstár, önkormányzati adatok

Az porcsalmi lakosok saját tulajdonú családi házakban élnek. Jelenleg kb. 30 olyan ház van a településen mely üresen áll. A lakók kihaltnak, az örökösök a házak csak kevés hányadát szeretnék megtartani, a többségük értékesíteni szeretné. Ez szinte lehetetlen, annak ellenére, hogy az ingatlan árak falun, viszonylag alacsonyok.

a) bérlakás-állomány

Porcsalma településen 17 bérlakás van. Porcsalma önkormányzatának bérlakásai az alkalmazottai számára nyújt lakhatási lehetőséget, kiemelten a hiányszakmák esetében, pl. a védőnők, pedagógusok letelepedése érdekében. A bérleti díj a lakáspiaci árak alatt van, de az állagmegóvást a vagyonrendeletünknek megfelelően biztosítja.

Bérlakás odaítélésére irányuló igény a lakosság köréből nem érkezett.

b) szociális lakhatás

Porcsalma településen nincs mód szociális lakhatás igénybevételére. Szociális lakhatásra irányuló kérelem nem érkezett az önkormányzathoz.

c) egyéb lakás célra használt nem lakás célú ingatlanok

Lakás célra használt, nem lakás célú ingatlant a településen nem tartunk nyilván.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A vizsgált időszakban az önkormányzat által feltárt, elháríthatatlan, hosszútávon fennálló veszélyes lakhatási helyzet nem volt. Eseti ügyekben jártunk el, illetve nyújtottunk segítséget a lakhatás biztosítása érdekében.

e) lakhatást segítő támogatások

A helyi lakosok rászorultságtól függően lakásfenntartási támogatást igényelhetnek, 2015. évtől települési lakhatási támogatásként szerepel. Adósságcsoökkentő támogatásról nem alkotott rendelet az önkormányzat.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsoökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsoökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	405	0
2013	346	0
2014	343	0
2015	323	0
2016	234	0
2017	222	0

Forrás: TEIR, KSH Tstár

f) eladósodottság

Az eladósodottság ismert probléma a településen, de annak mértékére semmilyen adat, mutató nem áll rendelkezésünkre.

A halmozottan hátrányos helyzetűek közül megkérdezettek mindegyike beszámolt valamilyen, adósság miatt bekövetkezett korlátozásról, és az önkormányzat szociális bizottságához is gyakran érkezik segítségkérés áram, és/vagy gáz szolgáltatás visszaállíttatása érdekében.

g) lakhatás egyéb jellemzői

Külterületen lévő lakóház, nem lakóvezetben lakó népeiséget nem tartunk nyilván.

A közműszolgáltatások elérhetősége két utcában korlátozott:

- a Toldi utcán a vezetékes gáz a lakosság csekély igénye miatt nem lett kiépítve, szennyvízcsatorna sem lett kiépítve (nagyon kevés az ivóvízbekötések száma)
- a Lehel közben csak a szennyvízcsatorna hiányzik (az indok ugyanaz)

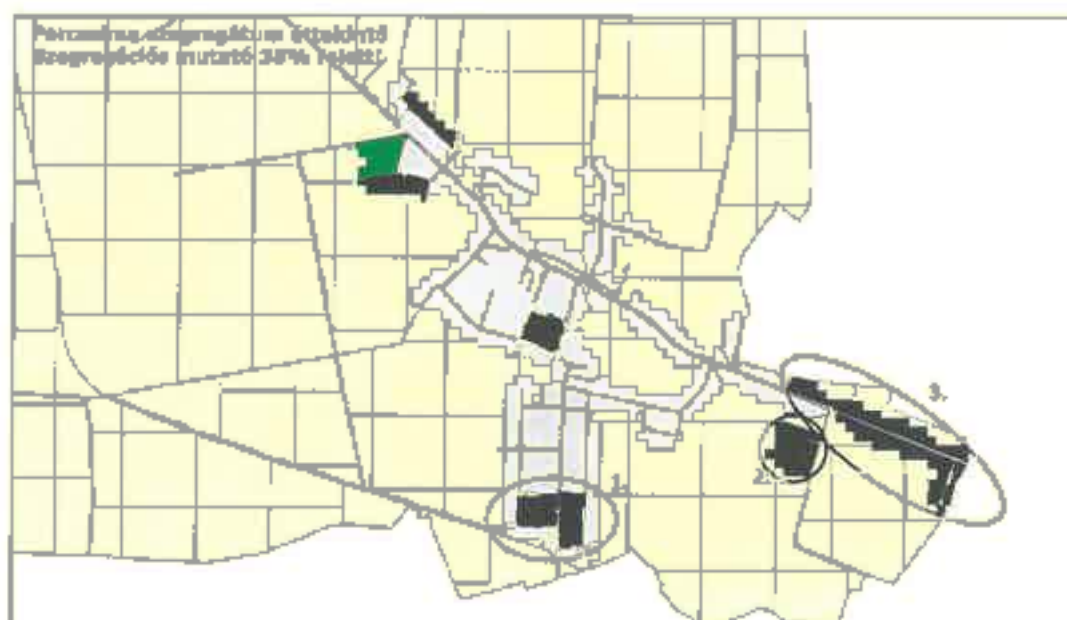
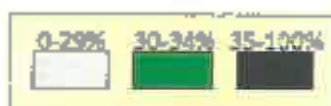
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A 2011-es népszámlálás adatainak felhasználásával elkészült az országos szegregátum térkép, az 314/2012. (XII.8.) Korm. rendelet definiálja a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület fogalmát, amely „a szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státusz

csökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges, szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy, vagy több településrésznek is.” A jogszabály előírja, hogy szegregálódott, illetve szegregációval veszélyeztetett területek azonosításához az ún. szegregációs mutatót kell alkalmazni, mely a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A két kritériumnak együttesen (vagyis személyenként) szükséges teljesülnie. Szegregátumnak minősülnek azok a területek, ahol az alacsony státuszú népesség aránya meghaladja a 40%-ot. A szegregátumok kétezer fő alatti települések esetében a települések egésze szintjén, kétezer fő feletti települések esetében a településrészek (háztömbök) szintjén jelölhetők ki.

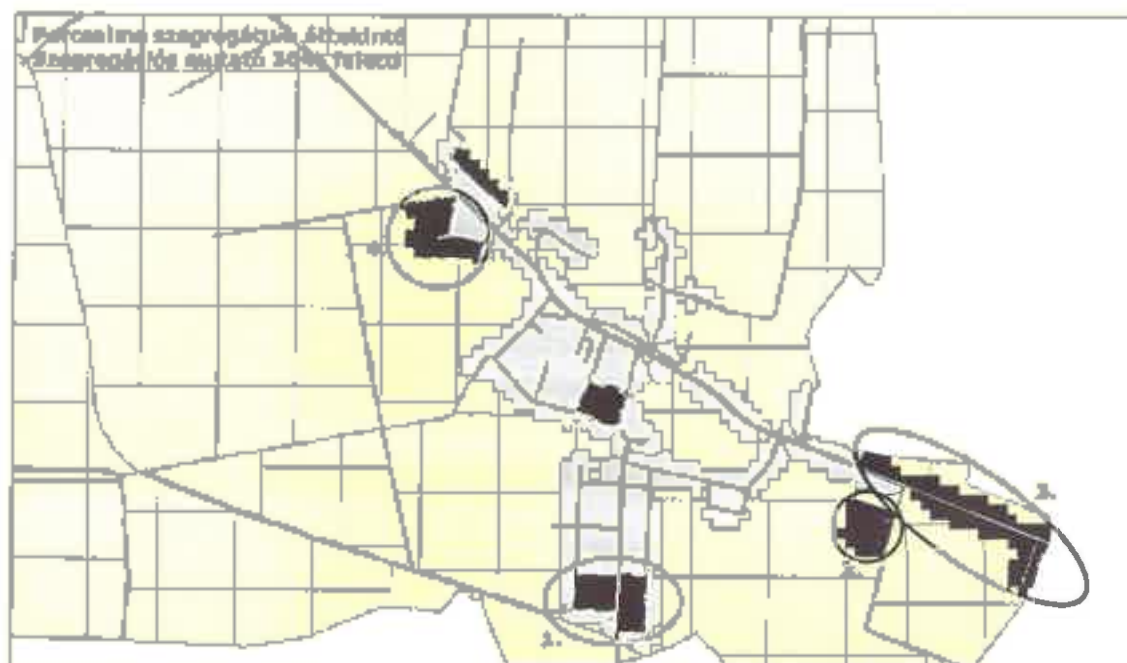
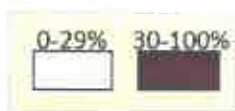
A szegregátum településen való elhelyezkedését és kiterjedését az alábbi térképrész jól szemlélteti. A 2. és 3. szegregátum házaí alappal rendelkező, téglafalú, többnyire komfort nélküli lakóházak. Udvarral, előkerttel, kerttel rendelkeznek, közművekhez részben csatlakoznak. Szilárd burkolatú úttal, vezetékes vízzel és gázzal a szegregált terület kb. harmada ellátott, szennyvízcsatorna, kábelhálózat, elvétve áll rendelkezésre. A házakban jellemzően nincs fürdőszoba, WC, kis alapterületen nagy számban laknak együtt, különösen fűtési szezonban zsúfoltak.

Az egyik áttekinthető kartogramon a szegregációs mutató 35%, illetve afeletti értéket vesz fel. Ez a térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 30-34%, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-29% = szürke, 30-34% = világoszöld, 35-100% = sötétzöld.)

A másik áttekinthető kartogram a szegregációs mutató 30%-os határértéke mellett együttesen mutatja a szegregátumokat és a szegregációval veszélyeztetett területeket. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-29% = szürke, 30-100% = lila)

Porcsalma -Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023

A térképek a település belterületén található szegregátumokat jelenítik meg.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A 2. és 3. szegregátumban a roma lakosság 90 %-a, a teljes lakosság közel egyharmada él. Magas a sokgyermekes és klagyermekes családok száma, az ott lakók teljes köre alacsony képzettségű, az ott élők közel fele még soha nem dolgozott szervezeten.

Az ott élő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és szülei beilleszkedését, a hátrányok csökkentését célozza a Biztos Kezdet Gyerekház üzemeltetése, sikerrel.

Az Önkormányzat kiemelten kezeli a romák helyzetét, ezt mutatják az elnyert pályázatok, programok, fejlesztések, az életkörülmények javítását, az integrációt, oktatást és egészségügyet kívánja elérhetővé tenni a település minden lakosa (roma és nem roma) számára, ill. ezek színvonalának javítását tűzte ki célul.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A 2. és 3. szegregátumban élők egyre nagyobb körében az utóbbi években komoly igény támadt a kitörésre. Az óvodába és iskolába járó gyermekek, és fiatal szülei igényessége azt indikálja, hogy más környezetben, jobb ellátást biztosítva teremtsék meg a családok, főleg a gyermekek egészsége fejlődéséhez szükséges környezetet.

A település más területeire kiköltözők a legalább szakiskolai végzettséggel rendelkezők köréből kerülnek ki, akik közül a család legalább egy tagja folyamatosan dolgozik, kereső tevékenységet folytat.

Az igények felkeltésében fontos szerepe van az óvodának, az iskolának és az ott mutatott jó példának, jó gyakorlatnak.

2014-ben átadásra került a 2. és 3. szegregátum központjában felújított Közösségi Ház, melynek szolgáltatását elsősorban a roma nemzetiséghez tartozó lakosság veszi igénybe (mosás, fürdési lehetőség). A Gyerekesély Program időközben lejárt, de a korábban biztosított szolgáltatásokat az Önkormányzat saját forrásból továbbra is biztosítja.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 4501)
2012	1	0	0
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 13.§ (4) meghatározza, hogy az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások biztosítása kötelezően ellátandó feladata az önkormányzatnak. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152.§-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi,

A település vállalkozó háziorvosának munkáját egy ápolónő segíti. Helyben biztosítják a munkavállalók és munkáltatók számára a foglalkozás egészségügyi és más egészségügyi alkalmassági vizsgálatokat is. Egy gyermekorvosi körzetet is kialakított a település önkormányzata, amely jelenleg betöltetlen. Az orvosi rendelő épülete akadálymentesített.

- a fogorvosi alap ellátásról,

A fogorvosi alapellátás helyben biztosított, a felnőtt lakosság és a szomszédos települések lakossága mellett ellátják az iskolások fogászati szűrését is.

- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,

Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást a kistérség székhelyén, Csengerben működő központi orvosi ügyelet látja el, hét közben és hét végén egyaránt. A hívásra betegekhez való eljutást külön ügyeleti gépkocsival biztosítják.

- a védőnői ellátásról.

Két védőnői körzetünk van és mindkettő betöltött. A lakosság ellátása mellett az iskolában és az óvodában is biztosítja a szolgáltatást. Az akadálymentesség itt is biztosított.

Gyógyszertár a településen rendelkezésre áll, a lakossági igényeknek megfelelő nyitva tartással.

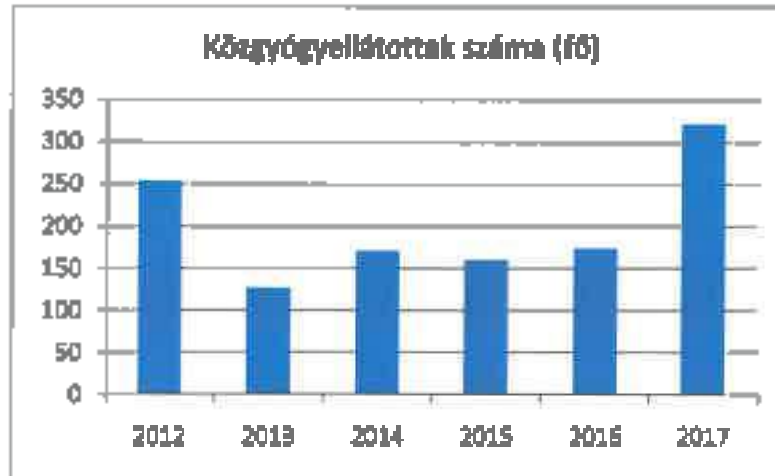
A járóbeteg-szakellátást és a fekvőbeteg ellátást is három közeli városban, Csengeren, Fehérgyarmaton, vagy Mátészalkán is igénybe veheti a lakosság. Speciális ellátási igény esetén a megyei ellátó rendszerben bármelyik kórházban elérhetik a szükséges vizsgálatot, vagy kezelést.

Sürgős esetben a betegek gyors ellátásában a Csengerben lévő Mentőállomás látja el a szállítási feladatokat, más esetekben a Mátészalka központi betegszállítás vehető igénybe.

3.6.2. számú táblázat - Közegyelellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közegyelellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2012	254
2013	127
2014	171
2015	160
2016	174
2017	322

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. A közgyógyellátással igazolvánnyal rendelkezők száma az utóbbi évben növekedett, ez abból adódik, hogy többen szereztek jogosultságot alanyi és normatív jogon.

b) *prevenziós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés*

Porcsalmán a népegészségügyi szűrések szervezése rendszeres, a részvételt megfelelő módon nyilvántartják, dokumentálják, a kiszűrt esetek további vizsgálatáról, ellátásáról a háziorvosi rendszer gondoskodik. A szűrővizsgálatokat az egyes intézményekben, mobilbuszokon vagy a háziorvos, illetve fogorvosi rendelőben, helyben veheti igénybe a lakosság. Jellemző a magas részvételi arány, egy-egy tüdőszűrő vizsgálaton pl. meghaladja a 78%-ot. A nők körében végzett emlőszűrések és méhnyak-szűrések igénybevétele eltérő. Emlődzűrésen a szervezett szállításnak és a névre szóló behívásnak köszönhetően a behívottak közel 70%-a megjelenik. Méhnyak-szűrésen a megjelenés nem éri el a 40%-ot.

A kötelező védőoltások jelentősége a településen általánosan elismert, a kötelező védőoltás elutasítása nem jellemző. Kedvező volt az anya-lánya program fogadtatása is a HPV vírus elleni védőoltás megszervezésekor, és magas az időszakos, eseti védőoltást (pl. influenza,) kérők száma főleg az idősek, krónikus betegek és kisgyermekesek körében. Kiemelt a helyi egészségügyi ellátás keretében végzett prevenció, illetve felvilágosító tevékenység is, amelyet a háziorvos, a védőnők, illetve esetenként meghívott szakemberek (pl. drogprevenció) látnak el. A falunapok, és a generációs napok során több kisebb szűrésre van lehetőség a lakosoknak, (koleszterin, vérnyomás, testzsír, stb.), ezeken igen magas, több száz fő megjelenés jellemző.

A betegségek megelőzésének fontos eszköze a szűréseken való részvételre való további ösztönzés, és a felvilágosító tevékenység kiterjesztése a veszélyeztetett korú felnőtt lakosság körében. Az önkormányzatnak és a helyi civil szervezeteknek továbbra is szerepet kell vállalniuk az 50 év feletti nők körében a méhnyak rák és a mellrák az 50 év feletti férfiak prosztata és végbéldaganat, tüdő daganat megelőzését szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésében.

c) *fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés*

A rehabilitációs ellátásokhoz való hozzáférés a lakosság számára az egészségügyi ellátórendszeren keresztül biztosított, a Megyei kórház rehabilitációs osztályain, Fehérgyarmat és Mátészalka telephelyeken. A gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésében jelentkező problémák feltárása, megoldása, a szükséges fejlesztő és rehabilitációs folyamatok megvalósítása több szakma együttes tevékenységével realizálódik. Az egészségügyi-, oktatási- és szociális intézményrendszer szereplői közötti kapcsolati háló kiterjedtsége, a kapcsolatok intenzitása, minősége megfelelő a kistérségi ellátásban. A helyi, - jelenleg a Porcsalmai Református Egyház által üzemeltetett Szociális Szolgáltató Központ a gyermekek, és a felnőttek testi-lelki-szellemi, és a családok életvitelében jelentkező problémák feltárásáért, megoldásáért, jelzőrendszeri működött, tanácsadást folytat.

Jelzőrendszer egységei:

- szociális szolgáltatást végző intézmények
- gyermekjóléti szolgálat,
- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos,
- a családsegítő szolgálat
- a köznevelési intézmények
- a rendőrség
- az ügyészség
- a bíróság
- a pártfogó felügyelői szolgálat
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek
- a munkaügyi hatóság
- egyházak, civil szervezetek alapítványok

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat és/vagy a Szociális Szolgáltató Központ által biztosított közétkeztetés során egyaránt fontos, az életkornak és az egészségi állapotnak való megfelelés, ugyanakkor az egészséges, korszerű étrend megismertetése, elfogadtatása.

A közétkeztetést végző intézmények egyaránt törekednek az egészséges, változatos étkeztetés kialakítására, a nem megfelelő gyakorisággal használt nyersanyagok (pl. hal, gyümölcs, teljes őrlésű pékáru) szélesebb körű alkalmazására, a helyi termékek, legalább 30%-os megjelenítésére és a legfontosabb táplálkozási kockázati tényezők csökkentésére (pl. só és zsír használat). A közmunkaprogram fenntartása révén a helyi alapanyagok mértéke folyamatosan nő a közétkeztetés terén. Fontos szempont a helyben termelt nyersanyagok, elsősorban a friss zöldség és gyümölcs széleskörű felhasználása, az iskoláskorú gyermekek körében a nyári étkeztetés megszervezése, biztosítása.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Porcsalmán sportnapokat a helyi általános iskola szervez rendszeresen, általában negyedévente, a szülők, és családtagok bevonásával, civil szervezetek közreműködésével és támogatásával.

Az óvodában külön tornaszoba nincs, a gyerekek testnevelése a csoportszobákban és - az időjárástól függően- az udvaron zajlik.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében, és támogatásával a helyi roma fiatalok térségi labdarúgótornákon rendszeresen részt vesznek.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Szociális Szolgáltató Központ szervezésében biztosított, és valósul meg. Az intézmény több szakfeladatot lát el, úgymint idősek nappali foglalkoztatója, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, időskorúak bentlakásos gondozóháza, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, demens és fogyatékos emberek nappali ellátása. Ezen feladatok nem csak helyben, hanem más környékbeli településeken is működnek, amely biztosítja a kistérségben élő emberek ellátását.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Ilyen jellegű megkeresés nem érkezett sem az intézmények vezetői, sem a polgármesteri hivatal felé.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáció juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Helyi rendeletünknek megfelelően rendkívül élethelyzetben szociális költséget nyújtunk egyedi elbírálás alapján, amelyet lehetőség van részletekben megfizetni.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) községi élet színterei, fórumai

A községi élet színterei településünkön jellemzően a munkahelyek, egyházak, civil szervezetek, és az önkormányzat. A lakosság mindennapjaiban a boltok, a piac, a fiatalok körében a parkok és a sportpálya is ide tartozik. Legjelentősebb közösség-szervező szerepe az óvodának és iskolának a hagyományőrző rendezvényeken, az önkormányzatnak a falunapokon, a helyi egyházaknak rendezvényeiken és az egyesületeknek, alapítványoknak van, szintén hagyományőrzés és művészeti oktatás tekintetében.

A település életében legfontosabb, rendszeres, hagyományná vált programok a közös ünnepségek és az évenkénti közmegehalgatás. Mindenki résztvevője a nemzeti ünnepeken való megemlékezéseknek, az egyházakkal a búcsúk és a konfirmandusok találkozója, egyesületekkel a hagyományőrző farsang és sportnapok, alapítványokkal művészeti bemutatók valósulnak meg biztosítva a kiegyensúlyozott községi életet. Ezek a rendezvények a szegregációnban és a mélyszegénységben élők bevonásával szerveződnek és valósulnak meg.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezeléseik)

Porcsalmán a lakosság és a roma kisebbség tagjai között a békés együttélés, az elfogadás a jellemző, kisebb, személyes, kezelhető konfliktusok mellett.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A településen az utóbbi években jó példaként jelent meg az évzárkváltáskor megvalósuló ruhaosztás, a roma integrációra irányuló pályázat megvalósítása, felzárkóztató és szakmai képzések szervezése, Biztos Kezdet Gyerekház megvalósítása. Önkéntes munka során évente kétszer valósul meg a szemétszedés települési szinten, pedagógusok, hivatali és intézményi dolgozók önkéntesként vesznek részt a rendezvények szervezésében és lebonyolításában, de biztosított a kötelező önkéntes munka teljesítése is. A polgárok önkéntesként látják el a rendezvények biztosítását és a település őrzését.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Porcsalmán magyar és a roma kisebbséghez tartozó állampolgárok élnek, ennek megfelelően roma nemzetiségi önkormányzat is működik. A hatékony, korrekt és folyamatos együttműködés, a közös munka feltételeit Együttműködési megállapodásba foglaltuk. A településen élő roma nemzetiségűek számát a népszámláláskor felvett adatok és a bejelentett változások számából határozzuk meg, így az közelítő adat. Arányuk a településen megközelítőleg egyharmad, a nevelési-, oktatási intézményekben eléri a 70 %-ot.

Önkormányzatunk és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttes célja valamennyi területen, programokkal, intézkedésekkel, jó példával:

- képesség és kompetencia fejlesztése,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elsajátítása, képzése,
- a bűncselekmény visszaszorítása,
- a társadalomba való beilleszkedési nehézségek kiküszöbölése,
- az alapvető társadalmi és életviteli normák elsajátíttatása
- helyes nevelési elvek megtanítása,
- higiénés szokások kialakítása,
- felelősségteljes gyermekvállalás megtanítása,
- társadalomba való visszaintegrálás segítése.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS A ROMÁK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE VIZSGÁLATA SORÁN TELEPÜLÉSÜNKÖN	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegregáció bővülésének megakadályozása	A romák integrációjának, felzárkóztatásának biztosítása

Nem megfelelő képzettség, alacsony iskolai végzettség	Képzések, általános iskolai tanulmányok folytatásának biztosítása
Felelőtlen gyermekvállalás, életvezetési problémák	Megelőzés, tanácsadások szervezése
Higiéniai problémák, hiányosságok	Prevenációs programok szervezése, egészségügyi felhívások, programok. Megelőzésre irányuló előadások megtartása szakemberek bevonásával.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. tv. célként tűzi ki a gyermekek jogainak védelmét, biztosítását, az állam, önkormányzat, gyermekek védelmét ellátó jogi és jogi személyiséggel nem rendelkező intézmények ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtanak az érdekek érvényesítésében.

Továbbá megemlíti a veszélyeztetettség megszüntetését, a családban való nevelkedés fontosságát, illetve azt, hogy az egyenlő bánásmód elve megvalósuljon a törvény által.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

4.1.1. számú táblázat - Védelemben vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelemben vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	66	582
2013	37	552
2014	34	535
2015	20	488
2016	29	486
2017	48	500

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A településen élő 18 év alatti veszélyeztetett gyermekek száma az évek során folyamatosan változó tendenciát mutat, nem lehet kategorikusan kijelenteni, hogy csak növekszik.

A veszélyeztetettség több különböző okból tevődik össze, a táblázatban a védelemben vétel általi gondozás okai nagyrészt, a szülői engedélyen nevelési attitűd, elhanyagolás, bűncselekmény elkövetése és az igazolatlan iskolai mulasztások számának folyamatos emelkedése. Életkori megoszlásban az óvodás és kisiskolás korú gyermekek leginkább a szülői nevelés hiányosságai, elhanyagolás miatt kerültek a rendszerbe, míg a bűncselekmények elkövetése és az igazolatlan iskolai mulasztások inkább jellemzőek a középsiskolás korcsoportra.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermekek ellátásában és nevelésében. Ezek az igényeknek megfelelő támogatások és szolgáltatások védelmet biztosítanak a családban való nevelés szempontjából, miközben a rendszer sajátosságaiból adódóan egyben a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport feladatok intézményhálózatán keresztül, illetve a helyi civil szervezetek bevonásával, együttműködésén alapulva valósul meg.

Porcsalmán a gyermekvédelmi alapellátások biztosítottak, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van. A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit hozzuk meg, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában, a hátrányok leküzdésében. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

A gyermekek védelmét:

- pénzübeli és természetbeni ellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások,
- gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések,
- az ellátások, intézkedések megtételének ellenőrzése, adatok kezelése szolgálja.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A településen dolgozó gyermekvédelmi szakemberek tapasztalata szerint a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó, és ez a tendencia évek óta fennáll. A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét érinti. Az elhanyagolás és bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása), gyanújelei, tünetei jelentőzhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is. Településünkön leginkább a roma lakosság körében fordul elő veszélyeztetés, illetve védelembe vétel. Közöttük szintén magas a HH-s és HHH-s gyermekek aránya is, mivel a roma lakosság körében jellemző, az alacsony iskolai végzettség, amely feltétele a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának.

Egyes családokban magas az igazolatlan iskolai hiányzások száma is, amely miatt az iskoláztatás támogatás sok esetben előbb felfüggesztésre, később szüneteltetésre került. Az iskolai hiányzások főleg a középtanulók korosztály érintik, mivel az oktatások nem helyben történnek és, így kiesnek a szülők látóköriéből, akik nem tudják felügyelni, hogy megjelennek-e az iskolában.

A gyermekek védelme érdekében a helyi jelzőrendszer (iskola, óvoda, jegyző)tagjai folyamatos kapcsolatban vannak egymással.

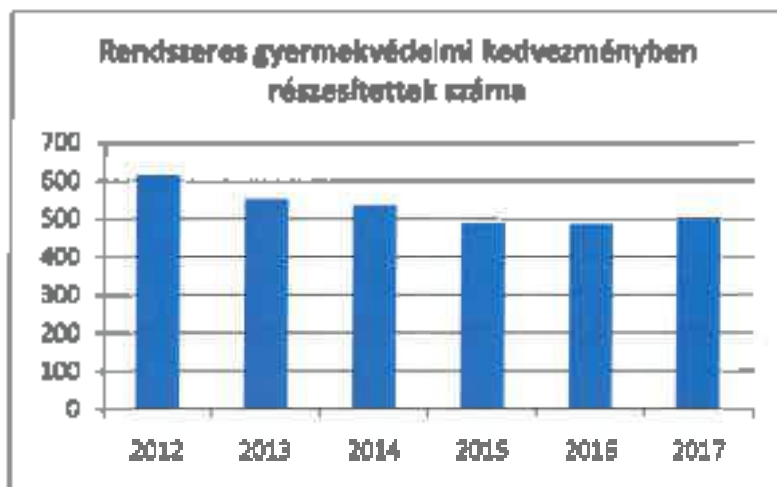
A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, a veszélyeztetettségének megelőzésére, megszüntetésére szolgál.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	615
2013	552
2014	535
2015	488
2016	486
2017	500

Forrás: TeIR, KSH Tstár, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény a szociálisan rászoruló kiskorúak vagy közoktatási Intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

Ennek formái:

- gyermekétkeztetés normatív kedvezmény,
- pénzübeli támogatás,
- külön jogszabály szerint egyéb kedvezmény.

Gyermek jogán járó helyi juttatás a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

A gyermekjóléti pénzübeli ellátásokat a gyermekek védelméről és a gyámlügyi eljárásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján tervezi az önkormányzatunk.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Tankönyvtámogatásban az elmúlt években minden tanulóteles gyermek részesült.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2012	102	218	10	293	129	0
2013	114	237	11	247	90	0
2014	97	200	9	223	72	0
2015	138	200	8	251	61	0
2016	142	200	7	259	0	390
2017	142	197	9	271	0	428

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A gyermekekkel foglalkozó intézményeink szakemberei tapasztalata megegyezik az országosan ismerttel, miszerint a mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű és tápértékű egészséges táplálékhoz. Ezért kiemelten kezeljük az önkormányzat által biztosított étkeztetés szervezését és folyamatosságát. Korábban valamennyi óvodás és iskolás gyermek, 2012. évtől a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők térítésmentesen étkezhettek. Rendszeresen biztosítjuk a nyári étkezés lehetőségét is a rászorulóknak.

Az önkormányzat – a gyermekvédelmi kedvezmény biztosította keretek között – természetben nyújtott azoális ellátásként a gyermekintézményben fizetendő térítési díjat részben, vagy teljes egészében átvállalja.

A törvény alapján, gyermekétkeztetés esetén az óvodás, az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek részére az intézményi térítési díj 100 %-át, a három- vagy több gyermeket nevelő családoknál gyermekenként 50 %-át, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kellett az önkormányzatnak biztosítani.

Az önkormányzat a képviselőtestület döntése alapján a gyermekétkeztetés intézményi térítési díjához az elmúlt években támogatást nyújtott azért, hogy a Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermekek számára is biztosítsa az ingyenes vagy kedvezményes étkeztetés lehetőségét.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen erre vonatkozóan nyilvántartott adat nem áll rendelkezésre.

4.2 Szegregált, telepzszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	2	185
2013	2	118
2014	2	135
2015	2	130
2016	2	133
2017	2	138

Forrás: TMR, KSH Tstar, önkormányzati adategyűjtés

Forcsalmán, a szegregált környezetben élő gyermekek felzárkóztatása a Biztos Kezdet Gyerekházban való foglalkozásoknak köszönhetően kora gyermekkorban, sőt csecsemőkorban elkezdődhet. A roma gyermekek és fiatalok lemaradása korábban az oktatási rendszerbe lépéskor derült ki, mert az előkészítő foglalkozásokon kisebb arányban vettek részt, mint a nem roma lakosság. A Biztos Kezdet Gyerekház létrejötte ezen, hátrányok leküzdésében segít, hiszen olyan az ott dolgozók, olyan feladatokat végeznek/végeztetnek és programokat szerveznek, ahol a főként a rászoruló helyzetű szülők és kisgyermekük napi elvégzendő cselekedeteiben mutatnak kicsit más irányt, mint az eddig elsajátított, megszokott. Például: angol WC használata, kézmosás jelentősége és technikája, otthoni higiénés és fertőtlenítési tanácsok, egészséges és változatos otthoni ételek készítése.

A szegregált lakókörnyezetben élő roma gyermekek egészségi állapota és életkörülményeik rosszabbak, mint a nem romáké, mindezek negatív hatása megfigyelhető az intézményi megjelenésükkor. A szegregáltan élő gyermekek között, igen magas a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek aránya. Az esélyegyenlőség megteremtését pályázatokban való részvétellel és szakemberek bevonásával segítjük, de jelentős feladata van a helyi szakembereknek, jelzőrendszerrel tagoknak, Család- és gyermekjóléti Szolgálat munkatársainak is.

Iskolánkban ma már nem jellemző a magántanulók magas száma, a kiegészítő osztályokat felmenő rendszerben integráltuk a normál osztályokba. A csoportbontásos foglalkozások lehetővé teszik a lassabban haladók számára is az alapvető ismeretek elsajátítását, ugyanakkor a tehetséggondozást is.

Az óvodai fejlesztő programok, iskolai eredményességet mérő mutatók (továbbtanulás, kompetenciamérés stb.) vagy alternatív programokban való részvételük (pl. szakkörök, művészeti oktatás) az elmúlt években emelkedtek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Porcsalmán a védőnői szolgálat 2 fő védőnővel működik, akik területi megosztás szerint látják feladataikat külön erre a célra kialakított épületben. A védőnő tevékenységük során a lakosság szélesebb rétegével kerülnek kapcsolatba, a terhes-gondozás, csecsemő-, és kisgyermek ellátás mellett az óvodában és az iskolában is végeznek tisztasági ellenőrzést, egészségügyi felvilágosítást, ismeretterjesztést.

A kismamák és kisgyermekek otthonukban történő látogatása során tapasztalatot szereznek az életkörülményekről, indokoltság esetén jelzéssel élnek a veszélyeztetett érdekében. A védőnők szorosan együttműködnek a háziorvossal, jó kapcsolatot ápolnak az intézményvezetőkkel. Bekapcsolódnak a szűrővizsgálatok és kötelező védőoltások szervezésébe és lebonyolításába is.

b) gyermekorvos ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyermekok száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyermekok száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2012	0	23995	0	23995	0
2013	0	23635	0	23635	0
2014	0	22160	0	22160	0
2015	0	23722	0	23722	0
2016	0	25942	0	25942	0
2017	0	28869	0	28869	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Porcsalmán a két orvosi körzet egyikét az önkormányzat gyermekorvosi körzetté minősítette, de szakorvos hiányában az jelenleg sem működik. Gyermekorvosi praxis a szomszédos településeken sincs, a legfontosabb ellátásokat – beleértve az iskolaorvosi ellátást is -, helyben, a háziorvos nyújtja. A gyermekfogászati ellátás a helyi fogászati körzetben, iskola fogászat keretében valósul meg.

Széleskörű gyermekorvosi szakellátás legközelebb a Fehérgyarmati és a Mátészalkai kórházban biztosított járó és fekvőbeteg ellátás tekintetében is. Az egészségügyi szolgáltatások közül a legfontosabbnak a betegség kialakulásának megelőzését tartjuk, ezért a falunapokon, illetve esetenként az óvodában, iskolában a pedagógusok, orvosok és a védőnők közreműködésével egészségmegőrző napokat szerveznek, ahol felhívják a figyelmet a betegség megelőzésének fontosságára, lehetőségeire, szabályaira. Szezonális és fertőző betegségek megjelenésekor minden lehetséges fórumon - szülői értekezleten, családlátogatáson is felhívják a felnőttek figyelmét, a megelőzés érdekében otthon is követendő teendőkre.

c) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (üzemes) bölcsődéi férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődéi férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődéi (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi.

Porcsalmán az iskolás kort megelőzőben rendelkezésre álló korai fejlesztési lehetőségekről az előző pontokban írtunk. Az óvodai nevelésen túl nagy jelentősége van a Biztos Kezdet Gyerekház adta lehetőségeknek, amely iránti érdeklődés fokozott. Ez az intézmény egyben a bölcsődéi férőhelyek biztosításának egy alternatíváját jelentette a településen.

A településen egy napközi otthonos óvoda működik, hat óvodai csoporttal. Az óvodai férőhelyek száma 150. Az óvodába beíratott gyermekek száma a 2017-os évben 146 fő volt. A számokból kitűnik, hogy a csoportlétszám megegyezik a törvényben megengedettel. 2017-ben 37 fő HH-s és 75 fő HHH-s gyermek volt az óvodában. Ebből is látszik, hogy közel ¼-e hátrányos helyzetűnek minősül. Csoportjaik osztatlan és részben osztott csoportszerkezetűek, amelyekbe minden 3-6-7 éves korú gyereket tudnak fogadni. A két és féléves korú gyermek csak abban az esetben vehető fel az óvodába, ha minden harmadik életévét betöltött gyermek számára biztosított az elhelyezés és még van üres férőhely.

d) gyermekjóléti alapellátás

Gyermekjóléti ellátás helyben biztosított, a Csengeri Kistérségi központtal, porcsalmai székhellyel, pátyodi telephellyel 1 fő gyermekjóléti és családsegítő alkalmazottal látja el a feladatot. Az alapellátás célja olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás biztosítása, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermekek testi-lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettségének megelőzését a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége.

A jelzőrendszer tagjai: Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, jegyző, orvos, védőnő, a közoktatási intézmények, rendőrség, civil szervezetek, stb. Közoktatási Intézményeinkben dolgozó gyermekvédelmi felelősök azonos kapcsolatot tartanak a gyermekjóléti szolgálattal.

Településünkön a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma az utóbbi években stagnált, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma szinte nem mutat változást.

e) gyermekvédelem

A gyermekek védelmét, biztonságát szolgálják a pénzbeli és természetbeni ellátások, és a gyermekjóléti alapellátások. A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, illetve a házi orvos által valószínűleg.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzet esetén a jelzőrendszeri tagok bármelyike vagy állampolgár is feljéréssel élhet a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé. Helyben nincs lehetőség intézményi elhelyezésre, de a szakemberek az intézmények telefonos elérhetőségei által próbálják az egyén/család számára a lehető legideálisabb helyzetet, megoldást megkeresni. Településünkhez legközelebb Hodászton illetve, a megyeszékhelyen, Nyíregyházán van anya otthon és a családok átmentési otthona, amely szükség esetén fogadja az érintetteket. Az eljutáshoz az önkormányzat, vagy a Szociális Szolgáltató Központ nyújthat segítséget.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A Porcsalmai Kiss Áron Általános Iskola az ifjú Pehér József DSE támogatásával és közreműködésével egyre több egészségfejlesztési, sport, és szabadidős programot biztosít a diákoknak, esetenként bevonva az érdeklődő szülőket is.

A mindennapos testnevelés bevezetése óta a tornatermi helyhiány csökkentésére a Kolibri Alapfokú Művészeti Iskola tanárainak segítségével táncoktatásra került sor. Ebben az iskolában ezen túl is lehetőség van tánctanulásra, amellyel sok tanuló, már óvodások is élnek.

Az IPR program adta lehetőségekből minden évben kirándulást szerveztek az óvónők, és a tanárok, amelyre mindig nagy volt az érdeklődés. Az óvoda és az iskola helyi programjában kiemelt szerepet kap az egészséges életmódra nevelés és az életkori sajátosságoknak megfelelő természet-szeretet kialakítása, pozitív, egészséges életfelfogás megalapozása, harmonikus, erkölcsös életvitel szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy a gyermekek számára mindez értéké váljon.

A korábbi és a folytatásban újra indult gyerekesély program mind a szabadidős, mind a szünidői programokat tartalmazza, ebben az iskolán kívül a helyi reformátusok is megszervezik idén a napközis tábort. Az egyházak és a művészeti iskola nyári táborai több éves hagyományt jelentenek

és mindig „teltházas” táborok, jó alkalmat teremtve az önlamert, önkontroll fejlesztésére, mentális gondozásra, közösség-kovácsolásra is.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül ottvon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermekek térítésmentesen étkeznek.

Porcsalmán a szociálisan rászoruló és normatív támogatásra jogosult gyermekek ingyenes étkezési lehetősége biztosított. A rászorulóknak számára a tankönyveket is térítésmentesen biztosítjuk. 2013. évben pályázati lehetőség kihasználásával nyári gyermek-étkeztetést biztosítunk a település hátrányos helyzetű gyermekei részére.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Ilyen jellegű megkeresés nem érkezett sem az intézmények vezetői, sem a polgármesteri hivatal felé.

j) pozitív diskrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők térítésmentesen étkezhetnek, kaphatnak ingyenes tankönyveket, valamint rendszeresen biztosítjuk a szünidei étkezés lehetőségét is számukra.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Porcsalmán a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartása, a szülő által önként tett nyilatkozat alapján történik. A HHH gyermekek száma az elmúlt 5 évet figyelembe véve közel állandó. A nyilvántartásban lévők számának minimális csökkenése az általános iskolából való kikerülés mellett, az a tény is, hogy a szülő az egyik feltételnek (8 osztálynál nem magasabb végzettség) megfelel ugyan, de a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt nem hosszabbítja meg, vagy jövedelme meghaladja a meghosszabbításhoz szükséges szintet, emélt fogva a gyermek ideiglenesen vagy véglegesen kikerül a kategóriából.

Az óvodába járó gyermekek között az iskolához, illetve a település egészéhez igazodó mértékű a HH, és a nyilvántartott HHH gyermekek aránya.

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók integrációját a településen felmerő rendszerben megvalósítottuk.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		db	
Az óvoda telephelyeinek száma		1	
Hány településről járnak be a gyermekek		1	
Óvodai férőhelyek száma		150	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)		6	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):		6:30-18:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: {}		3 hét	
Személyi feltételek		Fő	Hátrányos létszám
Óvodapedagógusok száma		10	2
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma		10	2
Gyógypedagógusok létszáma		0	-
Dajka/gondozónő		6	0
Kisegítő személyzet		2	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodapedagógusok felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. A napközi otthonos óvoda infrastruktúrája magas szintű ellátást biztosít, és ennek előnyeit a HH/HHH gyermekek is élvezik. Logopédus, gyógytornász és fejlesztő pedagógus heti egy alkalommal tart foglalkoztatást az óvodában, ezeket a szolgáltatásokat a kistérségi társulás keretében biztosítja Önkormányzatunk.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	136	5	150	1	145	0
2013	138	6	150	1	138	0
2014	139	6	150	1	139	0
2015	142	6	150	1	142	0
2016	145	6	150	1	145	0
2017	146	6	150	1	146	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Intézményeink mindegyike a Szervezeti Működési Szabályzatában is tiltja a megkülönböztetés és elkülönítés bármilyen formáját és nem is volt erre példa.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Egy iskolánk van, eredményességét a kistérség iskolái és az országos kompetencia mérések adatai alapján értékeljük.

Kistérségi mércével az eredményességünk a tanulók átlagát, a versenyeken való részvételt és helyezéseket, valamint a továbbtanulók arányát tekintve is kiváló. Több tanulónk is sikeresen pályázott az Arany János Tehetséggondozó Programban.

A kompetencia mérések eredményét elemezve a javítást, - legalább az országos átlagnak megfelelő eredmények, elérését tűzte ki célul a tantestület.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappeli oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	161	137	298	145	48,7%
2012/2013	153	139	292	114	39,0%
2013/2014	157	140	297	207	69,7%
2014/2015	138	138	276	128	46,4%
2015/2016	142	141	283	106	37,5%
2016/2017	135	139	274	100	36,5%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feledeatlátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feledeatlátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	0	16	1
2012/2013	0	16	1
2013/2014	0	16	1
2014/2015	0	16	1
2015/2016	0	16	1
2016/2017	0	16	1

Forrás: TelR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezték a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	F6
2011/2012	38
2012/2013	31
2013/2014	34
2014/2015	30
2015/2016	35
2016/2017	31

Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és Intézményfenntartói, tankerületi adatok

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A település közhatalmában dolgozók egyaránt töreksenek a segítségnyújtásra, az Önkormányzat pedig kiemelt figyelmet fordít a gyermekekre, a fogyatékosokkal élőkre és minden hátrányos helyzetű családra. Szociális hátránykompenzáló juttatásokkal, szolgáltatásokkal, egyéni és családi tanácsadással segítik mindennapjaik megkönnyítését.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A GYERMEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE VIZSGÁLATA SORÁN TELEPÜLÉSÜNKÖN	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egészségtelen lakókörnyezet, hiányos táplálkozás.	Helyi egészségvédelmi programok megszervezése, egészségtudatos életvitelre nevelés.
Magas számú iskolai hiányzások.	Iskolai hiányzások okainak feltérképezése.
Tehetséges hátrányos helyzetű gyermekek hiányos művészeti ismeretei.	A helyi művészeti alapítványon keresztül bevonni az általános iskolás gyermekeket legalább egy művészeti képzésbe.
Alacsony továbbtanulási arány és magas lemorzsolódás a hátrányos helyzetűek körében.	Korai pályasorientáció, családtagok bevonása a folyamatba, mentorálás.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek szerinti összetételt a megye és Porcsalma vonatkozásában a társadalom egészében is vizsgáltuk. A megyében a nők magasabb számban vannak jelen, mint a férfiak, Porcsalmán a 18-59 évesek és a 65 éven felüliek körében a férfiak száma magasabb, más korcsoportokban és összetételében szinte azonos.

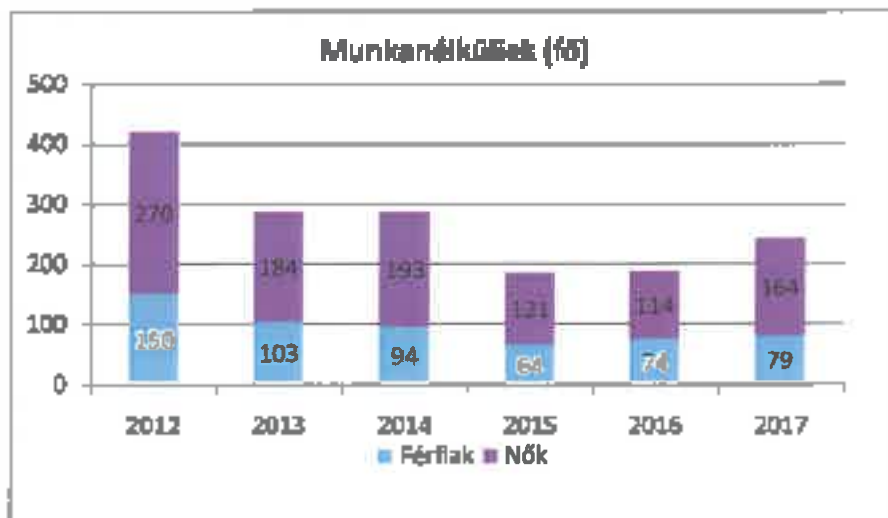
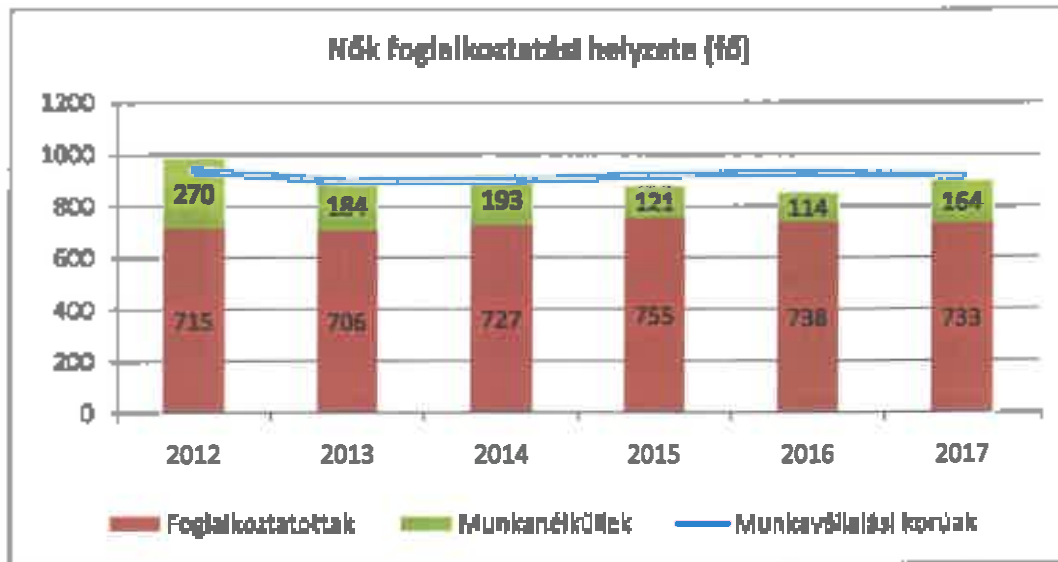
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	865	937	667	715	150	270
2013	809	896	712	706	109	184
2014	821	901	708	727	94	193
2015	819	919	798	755	64	121
2016	812	929	815	738	74	114
2017	818	915	751	733	79	164

Forrás: Teir és helyi adatgyűjtés

A nők foglalkoztatásának alakulásában mindig jelentős szerepe van a kereslet-kínálat alakulásának. Az utóbbi években a közfoglalkoztatás keretében több nő foglalkoztatására kerülhetett sor az intézmények és a település tisztaságára vonatkozó munkalehetőségeknek köszönhetően.

A nők gazdasági szerepére azért is tekintettel kell lenni, mert az egygyermekes családok jelentős részében a nők a családfenntartók. Abban az esetben, ha a nők álláskeresőek, a család helyzete is megrendülhet, a család segítségére szoríthat. A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel, anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy közülük sokan nem rendelkeznek a nyugdíjfogalommal szükséges szolgálati idővel.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen az elmúlt években lehetőség volt felzárkóztató, parkgondozó és szociális ápológondozó képzéseken részt venni. Ezek közül az utóbbiban volt magas, közel 100 %-os a nők

aránya. A foglalkoztatást segítő és képzési programok szervezésénél törekszünk az egyenlő esélyek biztosítására, de az induló programok elsősorban a piaci igényektől és a pályázati lehetőségektől függenek.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők alacsony iskolázottsága általában megnehezíti az elhelyezkedésüket, azonban a településen és a kistérségben nincs olyan munkahely, amely nagy tömegben várná a képzett munkaerőt. A munkaerő-piaci keresletnek a térségben lakó nők megfelelnek, szezonálisan, betanított munkára mutatkozik kereslet. A képzésükről mégsem mondunk le, a jövőberú változásokat modellezve pl. a szociális gondoskodásban, otthonápolásban jelentős keresletre számítunk. Nem utolsó sorban ezek a tanulmányok a családban, az otthonápolás során is jól hasznosíthatók.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk, panasz az önkormányzathoz nem érkezett.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Porcsalmán az intézményhálózatnak köszönhetően a gyermekek nappali ellátása biztosított. Az óvoda a férőhelyek figgvényében akár már 2,5 éves kortól várja a gyermekeket, ha a szülők dolgoznak. A bölcsődei férőhely kialakítása folyamatban van. A bölcsőde indulásáig igény esetén a Kistérség központjában, Csengerben megoldható a gyermek bölcsődei elhelyezése.

Az önkormányzat és intézményei esetenként élnek a rész munkaidős foglalkoztatás lehetőségével, számtuk azonban nem jelentős.

2014 óta működik a Biztos Kezdet Gyerekház, amely ugyancsak a szülők és a gyermekek helyzetét javítja, a felzárkózást segíti az óvodába érkezés előtt. Ez a program azonban nem biztosítja annak a lehetőségét, hogy a szülő munkavégzése idejére a gyermeket ellássák.

A családi, magánéleti feladatok és felelősség leginkább a nőket terheli, általában ők látják el a gyerekeket és az időseket, a háztartás körül jelentkező feladatokat, sőt a kultúrájukból adódóan magukat a dolgozó vagy nem dolgozó férfiakat is. A településen élő nőkre aránytalanul nagy teher hárul, amely saját maguk elhanyagolásához vezet(het), ezért olyan képzések és foglalkoztatási formák megvalósítása lenne indokolt, amely mellett a nők családi kötelezettségeiknek is megfelelhettek. (Családbarát munkahelyek.)

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	2	127	64
2013	2	118	59
2014	2	135	68
2015	2	130	65
2016	2	133	67
2017	2	138	69

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A Porcsalmán dolgozó védőnők feladata a család- és nővédelmi gondozás, amelynek célja, hogy a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeit elősegítse a fogamzás előtti gondozás és a genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás alapján (a várandós anya gondozása, a magzat születés előtti gondozása, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása). A településen elsősorban a roma lakosság körében megfigyelhető tendencia azok számának emelkedése, akik 18. életévük betöltése előtt szünek.

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét szolgálja. A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatos ismeretek átadása megfelelő. A védőnők munkájuk során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Az önkormányzatunknak nincs tudomása nőket érintő erőszakos cselekedetről, családon belüli erőszakról. Az ilyen jellegű problémákat nagyon nehéz feltárni, akár család, akár párkapcsolat esetében, mert sok esetben nem jut el a hatóságokhoz a bántalmazás ténye.

A probléma jelen van, valós, de a legtöbb esetben látni se marad, mivel a bántalmazott nők vagy családtagok félnek. Félnek a következményektől, félnek az intézmények, hatóságok esetleges abúzusától vagy éppen attól, hogy a bántalmazó a rendőrségi, bírósági eljárás miatt gerjed ismét haragra.

A település közbiztonsága elfogadható, a Csengeri Rendőrőrs mellett, a helyi Polgárőr Egyesület is sokat tesz lakosság nyugalalmának megőrzéséért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Porcsalmán ilyen szolgáltatással nem tudunk segíteni, legközelebb Hodászon és a megyeszékhelyen, Nyíregyházán van anya otthon és családok átmeneti otthona, amely szükség esetén fogadja az érintetteket. Az eljutáshoz az önkormányzat és a Szociális Szolgáltató Központ nyújthat segítséget.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéletben a nők nagyon fontos szerepet töltenek be, jelentős arányt képviselnek a dolgozók között az önkormányzat hivatalában, intézményekben, a helyi szolgáltató vállalkozásoknál stb. Komoly szerepet vállalnak a helyi rendezvényszervezésben, önkéntes munkákban, a település szellemiségének alakításában. A képviselő-testületnek jelenleg két női tagja van. Az önkormányzatnál, valamint intézményeinél az állandó munkavállalók döntő többsége nő. A roma nemzetiségű önkormányzat képviselői között csak férfiak kaptak helyet, pedig a roma nők érdekeinek képviselete is fontos saját szervezetekben.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Porcsalmán nem érzékelhető a nőket érő hátrányos megkülönböztetés, ezért a nőket helyi szinten érintő társadalmi problémák felszámolására indított kezdeményezések a településen nincsenek.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A NŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE VIZSGÁLATA SORÁN TELEPÜLÉSÜNKÖN	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermeküket egyedül nevelő vagy kisgyermekes álláskeresők kiszolgáltatottsága, rugalmatlan foglalkoztatási formák- szolgálati idő megszerzésének hiánya.	Családberát foglalkoztatási formák alkalmazására érdekeltté tenni a munkáltatókat.
Családtervezés, anya és gyermekgondozás hiányosságai.	Megfelelő időben történő és kellő gyakoriságú tanácsadás.
Elhallgatott családon belüli erőszak,	Felvilágosítás+tanácsadás+segítségnyújtás.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	308	440	748
2013	300	430	730
2014	299	412	711
2015	285	389	674
2016	264	393	657
2017	247	368	615

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Csengeri kistérséget tekintve Forcsalma az egyik olyan település, amelyik nem előregedő kategóriába tartozik, a 18 év alattiak száma meghaladja a nyugdíjas korúak számát, bár önmagában az idősek száma is növekvő tendenciát mutat.

A nyugdíjban részesülők között magas az egyzemélyes háztartások száma, a nappali ellátásnak és a Neuzedékek Hídja Egyesület programjainak köszönhetően nem fenyeget az elmagányosodás senkit. A helyben biztosított szociális szolgáltatások széles körének köszönhetően az időskorúak helyzete jónak mondható, a házi segítségnyújtás, valamint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás intézményének köszönhetően az idősek biztonságérzete is megfelelő.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A munkanélküliségi ráta a térségben meghaladja az országos átlagot. A magas munkanélküliségi adatok kedvezőtlenek az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának előmozdítására. A munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlásából is egyértelműen kivehető, hogy az idősebb korosztályokat arányaiban jobban sújtja munkanélküliség problematikája. A kormány által bevezetett munkahelyvédelmi program esetleg segíthet az idősebb lakosság elhelyezkedési problémáján, hiszen az 55 év felettieket foglalkoztatók 50%-os társadalombiztosítási járulékcsoökkentési kedvezményben részesülnek.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélülők száma	55 év feletti regisztrált munkanélülők száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélülők száma	55 év feletti tartós munkanélülők száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	420	29	7%	257	28	11%
2013	287	24	8%	109	26	24%
2014	287	22	8%	94	22	23%
2015	185	20	11%	80	16	20%
2016	188	16	9%	88	13	15%
2017	243	20	8%	99	12	12%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

A helyi adatokat vizsgálva megállapítható, hogy Porcsalmán az 55 év felettiek foglalkoztatása megegyezik a többi aktív korú korcsoportba tartozóval -, a közmunka adta lehetőségek, vagy a Konzervgyár, illetve mezőgazdasági vállalkozások biztosítanak elhelyezkedési lehetőséget.

b) tevékeny idős korban (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az élethosszig tartó tanulásnak nincs hagyománya a térségben, jellemzően a fiatalok sem tartják ezt most még életcélnak. Az idősek körében a civil szféra szervezte programok a népszerűbbek, legtöbbjük nem utasítja el a modern dolgokkal való ismerkedést, művészeti programokon való részvételt.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás terén nem ért hátrányos megkülönböztetés időseket.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az idősök közül évek óta közel ugyanolyan arányban veszik igénybe a helyben elérhető szolgáltatásokat.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	379	39	10,29%
2013	388	52	13,40%
2014	399	52	13,03%
2015	415	52	12,53%
2016	419	51	12,17%
2017	419	74	17,66%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) TS 5701)
2012	1,42
2013	2,61
2014	2,08
2015	1,83
2016	2,83
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri, valamint mozgásszervi megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelentkezhetnek. Az idős ember, ha egyedül marad, izolálódhat, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlak, önellátási képessége beszűkülhet. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában halmozottan fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

A szakorvosi ellátás sajnos a településen nem megoldott, azú az idős, gyenge embereknek komoly gondot okoz. Mivel legközelebb Csengeren (10 km), Mátészalkán és Fehérgyarmaton (25-25km.) kaphatnak megfelelő ellátást, sokak számára megérthető vagy kivitelezhetetlen az eljutás.

Porcsalmán az idősek megsegítésére házi segítségnyújtás és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működik. A szociális gondozók napi rendszerességgel keresik fel az időseket, egészségi és szellemi állapotuknak megfelelően látják el a mindennapi feladatokat. Az idősek településünkön szociális étkeztetésben részesülnek. A település házi orvosa rendszeresen felkeresi az idős betegeket.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Év	Művelődési látogatás	Idősházi látogatás	Műzeumi látogatás	Könyvtár látogatás	Közművelődési intézmény rendezvényei részvétel	Vallagya körúti templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013	1	2	2	havonta	esetenként	rendszeresen	alkalmanként
2014	1	2	1	havonta	esetenként	rendszeresen	alkalmanként
2015	1	2	2	havonta	esetenként	rendszeresen	alkalmanként
2016	0	1	2	havonta	esetenként	rendszeresen	alkalmanként
2017	1	1	2	havonta	esetenként	rendszeresen	alkalmanként

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Porcsalma lakossága, intézményei és szociális ellátó rendszere idősebarát szemlélettel rendelkezik, az önkormányzat is kiemelten kezeli ezt a korcsoportot. A kultúrához, és közművelődéshez való hozzáférést az Önkormányzat, a Szociális Szolgáltató Központ, és a Nemzedékek Hídja Egyesület által szervezett rendezvények biztosítják.

Időseink aktívan vesznek részt a hagyományörző programokon, illetve országos versenyeken, fellépéseken.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Műzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2012	1	10 228	0	0
2013	1	10 117	0	0
2014	1	9 220	0	1
2015	1	9 220	0	1
2016	1	9 220	0	1
2017	1	9 220	0	1

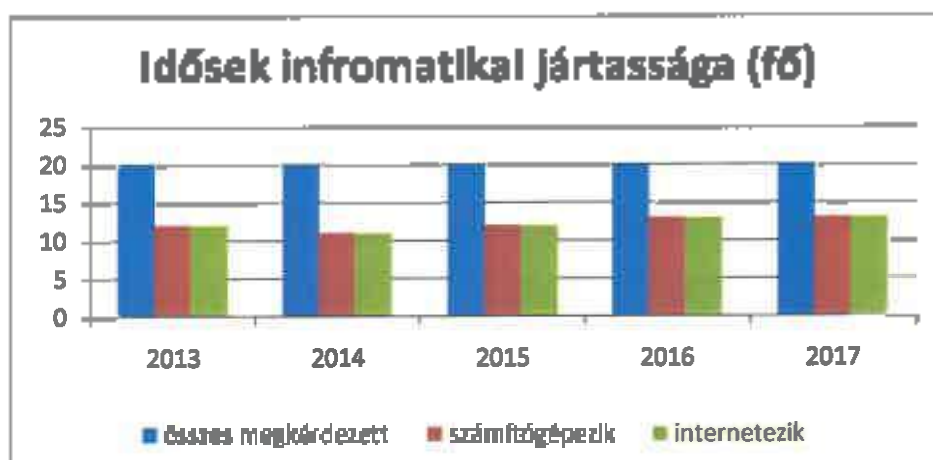
Forrás: TEIR

c) Idősek informatikai jártassága

6.3.4. számú táblázat - Idősek informatikai jártassága

Év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
		Fő	%	Fő	%
2013	20	12	60,0%	12	60,0%
2014	20	11	55,0%	11	55,0%
2015	20	12	60,0%	12	60,0%
2016	20	13	65,0%	13	65,0%
2017	20	13	65,0%	13	65,0%

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az informatikai jártasság a számítógép használatára, az internetes alkalmazások biztonságos működtetésére vonatkozik. A közösségi oldalak látogatása a távol élő gyerekekkel, unokákkal való kapcsolattartás eszköze, de a megkérdezettek közül többen vásárolnak, és hivatalos ügyeket is intéznek az internet segítségével. A legtöbb esetben felmerült a nyugdíjasoknak biztosított kedvezmények hiánya szolgáltatói oldalról, pedig az informatika szélesebb körű használatának egyetlen korlátja az ár. A magasabb színvonalú szolgáltatást biztosító csomagokat szinte kivétel nélkül a gyermekek és/vagy az unokák finanszírozzák az idős hozzátartozó számára.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen

Év	Az idősebb célcsoport igényelt célzó programok száma
2013	9
2014	9
2015	10
2016	10
2017	11

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A Porcsalmán működő Szociális Szolgáltató Központ a nappali ellátás keretében, a Nemzedékek Hídja Egyesület más civil szervezetekkel együttműködve számos programmal biztosít lehetőséget az időskorúaknak a kikapcsolódásra, feltöltődésre. Évente szerveznek kirándulást, színházi előadásokra járnak. Kapcsolatot tartanak a szomszédos települések nyugdíjas és hagyományörző klubjaival, közös programokat, találkozót szerveznek, különösen a farsangi és az adventi ünnepekörben.

Napközben beszélgetések, filmnézés, kártyacsaták, társasjátékozás, szalonasztás, bográcsozás, előadások, kímélő torna, kirándulások, dolgoz, kézműves napok, zenés programok, egyéb rendezvények várják az érdeklődő nyugdíjasokat.

Az időseket ellátó bentlakásos intézményünk 19 férőhelyes, kihasználtsága megnyitása óta 100%-os.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

AZ IDŐSEK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE VIZSGÁLATA SORÁN TELEPÜLÉSÜNKÖN	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Helyben nem biztosított a szakorvosi ellátás, az eljutás nehézkes.	Felnérni kéne van szüksége az egészségügyi intézménybe való szállításra, korszerűen felszerelt, betegek szállítására alkalmas jármű üzemeltetése és a hozzá tartozó kiszolgáló személyzet biztosítása.
Sok az idős egyedül élő ember, akik önmaguk és környezetük ellátását már csak mások segítségével képesek megtenni.	Rizikó csoportba tartozó idősek helyzetének feltárása, szükség esetén segítségadás megszervezése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásában részesülők száma nemeleként

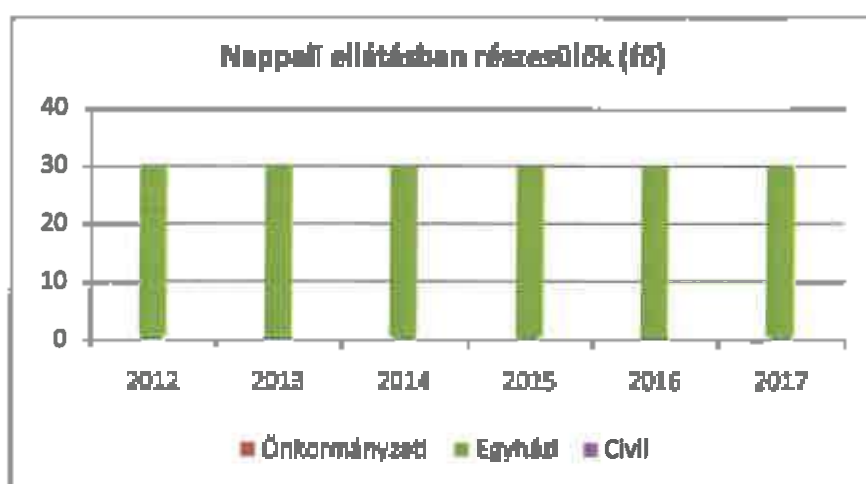
Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásában részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásában részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	108	136	244
2013	97	128	225
2014	88	120	208
2015	78	110	188
2016	70	108	178
2017	na.	na.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5002)	Egyházi fenntartású Intézményben	Civil fenntartású Intézményben
2012	0	30	0
2013	0	30	0
2014	0	30	0
2015	0	30	0
2016	0	30	0
2017	0	30	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

Azok a személyek, akik egészségi állapotuk megromlása, vagy más oknál fogva (betegség, fogyatékoság, munkaképesség megváltozása, munkanélküliség, családi körülmények vagy a család hiánya, szenvedélybetegségek stb.) beilleszkedési zavarokkal küzdenek társadalomba való be-, illetve visszailleszkedés érdekében segítségre szorúlnak. Az ilyen állampolgárok száma egyre nagyobb, ellátásukról a legtöbb településen nem tudnak gondoskodni.

Porcsalmán ezt a tényt felismerve valósítottuk meg a Szociális Szolgáltató Központ bővítésével az idősek és demensek nappali foglalkoztatását, amely ma már a szomszédos településekről, igény esetén a teljes kistérségből is fogad ellátottakat, sőt hely szűke miatt rövidesen nem tud újabb jelentkezőket fogadni.

Az ellátásba bevont fogyatékkal élők többsége mozgásszervi fogyatékos, kisebb számban vannak értelmileg fogyatékosak. A fogyatékoság hátterében több tényező bonyolult kölcsönhatása állhat, pl. testi, pszichológiai, szociális, kulturális, vagy örökletes. A fogyatékkal élők legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, vagy segély. Ezek számukra igen szűkös megélhetést biztosítanak. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémával, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen korlátozottak, településünkön, illetve a kistérségben nincs ilyen munkalehetőség. A fogyatékkal élők érdekképviselőjét - bár nagyon fontos feladat és igény -, a megyeszékhelyen működő civil szervezetek látják el.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védetti foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élők munkaerőpiacon történő elhelyezkedése nehéz, a csökkent munkaképességűek foglalkoztatására a településen elvétve van lehetőség. Ennek érdekében szükséges a fogyatékkal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, a közlekedési nehézségek miatt a távmunka biztosítása.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzatnál és intézményeiben rendszeresen biztosítunk munkalehetőséget a csökkent munkaképességű, az egyszerű, könnyű fizikai munka elvégzését nem akadályozó feladatokra. Hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó bejelentést nem kaptunk.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékkal élők problémáit a Szociális Szolgáltató Központ vállalta fel a demens és fogyatékkal élők ellátásán belül. Az ilyen irányú tevékenységet folytató civil szervezetek a megyeszékhelyen működnek, de ellátják a hozzájuk fordulókat a megye egészére nézve.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A településen fogyatékossgal élők létszámára, a fogyatékossg formájára és mértékére pontos adat nem áll rendelkezésünkre, az egészségügyi alapszolgáltatás adatait használjuk, valamint a fogyatékossgai támogatás alapján következtetéseket vonunk le. A községben élő fogyatékos személyekre jellemző, hogy néhányan veseszületten fogyatékosok, azonban jelentős azok száma, akik betegség következtében váltak fogyatékosok. A betegség következtében kialakult fogyatékossg jellemzője az agyi katasztrófák utáni mozgásrendszert-, a cukorbetegség szövödményeként kialakuló látás fogyatékossg, illetve az érbetegség miatt kialakuló mozgáskorlátozottság. A fogyatékkal élő emberek rokkant nyugdíjból, járadékból élnek és megélhetési problémáik vannak.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Porcsalmán a közintézmények a teljes akadálymentesítését pályázati támogatások kihasználásával, folyamatosan kívánjuk megoldani. Az Általános Iskola és a Szociális Szolgáltató Központ teljes egészében, az Óvoda és az Orvosi rendelő, valamint a Művelődési Ház részben akadálymentesített.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Porcsalmán a kultúrához való hozzáférést Könyvtár és Művelődési Központ üzemeltetésével biztosítja az Önkormányzat. Rendszeresen vannak kulturális programok a Szociális Szolgáltató Központban is, de pl. moziba és/vagy színház legközelebb Mátészalkán és a megyeszékhelyen üzemel.

A Porcsalmai Sport-telep felújításra szorul, jelenleg az Általános Iskola tanulói, illetve baráti társaságok veszik igénybe az elérhető minimális szolgáltatást.

A településen működő postahivatal akadálymentesített, de a takarékszövetkezet akadálymentesítése nem megoldott, a kereskedelmi egységek akadálymentesítettsége pedig nem megfelelő szintű.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Porcsalmán a munkahelyek, vállalkozások nem alkalmaznak fogyatékkal élő munkavállalót, legfeljebb csökkent munkaképességűt. Az általános iskola, az óvoda, mint munkáltatóknak az akadálymentesítése megoldott.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A Porcsalmai közterületek, kerékpárút, járdák és parkok nem akadálymentesítettek. A településen a közösségi közlekedést a Megyei Volán busz járatai szolgálják, ez a közlekedési forma a fogyatékkal élők számára nem minden esetben elérhető, hiszen kerekesszékekkel közlekedő fogyatékos személyek nem tudják igénybe venni. A vasúti közlekedésben ugyanilyen problémák vannak jelen.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

2012.01.01-től működik településünkön a Fogyatékos és demens idősök nappali ellátása, melynek fenntartója a Református Egyház, intézményi szinten pedig a Szociális Szolgáltató Központoz tartozik.

Nappali ellátás keretén belül fogyatékos személyek és demens idősök számára biztosít napközbeni tartózkodást, különös tekintettel a társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiénés szükségleteik kielégítésére. Az ellátást igénybevevők részére szociális, egészségi és mentális állapotuknak megfelelően programokat szervez. Kulturális, szórakoztató és sporttevékenység, szellemi időtöltések, videófilm, televíziózás, rádió és zenehallgatás, ügyességi vetélkedők, jeles napok megszervezése /farsang, karácsony/.

Az intézmény ellátottai részére a mozgás készség megőrzése, a deformációk anatómiai elváltozások megelőzése, a már kialakult elváltozások esetén, a mozgásszervi funkciók lehetőség szerinti javításának biztosítása, rendszeres tornával, különféle tartásjavító, gimnasztikai és egyensúlyjavító gyakorlatok végzésével.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az önkormányzatnál és intézményeiben rendszeresen biztosítunk munkalehetőséget a csökkent munkaképességű, az egyszerű, könnyű fizikai munka elvégzését nem akadályozó feladatokra.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A FOGYATÉKKAL ÉLŐK HELYZETE, ESÉLYEGYENLŐSÉGE VIZSGÁLATA SORÁN TELEPÜLÉSÜNKÖN	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesítés részben hiányzik	Valamennyi középület, utak, járdák, közterek akadálymentesítése.
A fogyatékkal élők társadalmi kapcsolatai beszűkülnek, szociális és egészségügyi szolgáltatásokat a mozgásukban korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	Fogyatékkal élők által igénybe vehető szolgáltatások biztosítása.
Nincs foglalkoztató, nincs fogyatékosággal ellátható munkakör.	Az intézményi lehetőségek megvizsgálása, feltárása.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Porcsalma Nagyközség Önkormányzata együttműködési megállapodás és a törvény által adott felhatalmazás alapján közösen hozta létre a Közös Önkormányzati Hivatalt Pátyod községgel.

Kistérségi Társulás keretében biztosítjuk több szolgáltatáshoz a hozzáférést, így pl. a pedagógiai szakszolgálat, logopédus, gyógytestnevelés.

A településen több közfeladatot az adott tevékenységre specializálódott azervezettel, vállalkozással láttatunk el, így pl. a szemétszállítást az Észak-alföldi Környezetgazdálkodási KFT, az ivóvíz ellátást a Tisza-menti Regionális Vízművek ZRT (Szolnok), a villamos energiát az E.ON, míg a gázszolgáltatást a TIGáz ZRT biztosítja. A Pátyoddal közös köztemetőben való temetkezést és a kapcsolódó szolgáltatásokat szintén egy vállalkozó látja el.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Településünkön több civil szervezet működik, közülük legnagyobb a gyermekeink művészeti képzését is biztosító Kolibri Egyesület és AML, amely már 6 környező településen is szolgálat.

Az Általános Iskola égisze alatt működő „Dr. Kiss Áron Alapítvány” az iskolai rendezvények, a felzárkóztatás és tehetséggondozás, az „ifj. Fehér József” DSE a tömegsport népszerűsítése, az iskolai sportrendezvények támogatása céllal működik.

A többi porcsalmi Egyesület, - így a Búzakalász Pérfikórus, a Nemzedékek Hídja Egyesület, és a Pom-pom Nagyk a hagyományörző rendezvények, a falunapok állandó szereplői, akik országos, sőt nemzetközi szinten is ismertek és elismertek.

A Porcsalmi Református és Katolikus egyházakkal, és az általuk alapított Egyesületekkel, Alapítványokkal is jó kapcsolatot ápol önkormányzatunk, rendezvényeinken kölcsönösen részt veszünk, céljaik eléréséhez lehetőségünk szerint támogatást nyújtunk.

Az Önkormányzat a helyi költségvetési rendeletben meghatározottak szerint eseti igény szerint, pályázati alapján támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Porcsalma Nagyközség Önkormányzata a Csengeri Kistérségi Társulás tagja. A törvény által biztosított esetekben a feladatot a társulás keretében van lehetőségünk megoldani, tapasztalatunk szerint a feladatellátás így hatékony.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik, amellyel önkormányzatunk szoros kapcsolatot ápol, az együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően látják el feladatokat.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Porcsalmán több, országos feladatot vállaló civil szervezet is képviseltette már magát, amelyek különböző adományaik révén segítséget nyújtottak a település hátrányos helyzetű célcsoportjai számára. Ilyen volt a „Minden gyerek lakjon jól” program, a Magyar Élelmiszertank Egyesület, valamint a különböző Szeretetszolgálatok.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

For-profit szervezetek biztossítják a településen élők számára a különböző típusú közszolgáltatásokat, többek között a villamos energiát az E.ON, a földgázt a TIGÁZ ZRT, a szemétszállítást az Észak-alföldi Környezetgazdálkodási KFT. Az említett közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára biztosított a településen.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Porcsalma Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának összeállítását megelőző helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek.

Az alkalmazott munkamódszer, az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd a program tervezet véleményezésére koncentrált.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az összeállított program-tervezet véleményezéséhez és megismeréséhez az Önkormányzat úgy biztosít nyilvánosságot, hogy azt honlapján közzéteszi. A lakosság a véleményét szintén elektronikus úton, honlapunkon keresztül, és/vagy közvetlenül emailben juttathatja el az illetékesekhez. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség biztosításának elveit, a folyamatokat, és intézkedéseket megismerik, így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A szegregáció bővülésének megakadályozása	A romák integrációjának, felzárkóztatásának biztosítása.
	Higiéniiai problémák, hiányosságok, Egészségfejlesztés	Prevenációs programok szervezése, egészségügyi felhívások, szűrőprogramok. Megelőzésre irányuló előadások megtartása szakemberek bevonásával.
	Lakhatási és lakókörnyezeti körülmények javítása	Telepi és a telepen kívüli lakosság felkészítése az Integrált lakókörnyezet kialakítására
	Munkanélküliség	Közfoglalkoztatás, pályázati lehetőségek a munkahelyteremtéssel kapcsolatban.
Gyermekek	Egészségtelen lakókörnyezet, hiányos táplálkozás.	Helyi egészségvédelmi programok megszervezése, egészségtudatos életvitelre nevelés.
	Tehetséges hátrányos helyzetű gyermekek hiányos művészeti ismeretei.	A helyi művészeti alapítványon keresztül bevonni az általános iskolás gyermekeket legalább egy művészeti képzésbe.
Idősek	Sok az idős egyedül élő ember, akik önmaguk és környezetük ellátását már csak mások segítségével képesek megtenni.	Rizikó csoportba tartozó idősek helyzetének feltárása, szükség esetén segítségadás megszervezése.
Nők	Gyermekeiket egyedül nevelő vagy kisgyermekes álláskereső nők kiszolgáltatottsága, rugalmatlan foglalkoztatási formák- szolgálati idő megszerzésének hiánya.	Családbarát foglalkoztatási formák alkalmazására érdekeltté tenni a munkáltatókat.
	Családtervezés, anya és gyermekgondozás hiányosságai.	Megfelelő időben történő és kellő gyakoriságú tanácsadás.

Forcsalma -Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023

Fogyatékkal élők	A fogyatékkal élők társadalmi kapcsolatai beszűkülnek, szociális és egészségügyi szolgáltatásokat a mozgásukban korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	Fogyatékkal élők által igénybe vehető szolgáltatások biztosítása.
	Akadálymentesítés részben hiányzik	Valamennyi középület, utak, járdák, közterek akadálymentesítése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont faktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Lakhatási körülmények javítása, Közfoglalkoztatás fenntartása Egészségmegőrzés Biztonságos internethasználat	Forcsalma Nagyközség Önkormányzata, Csengeri Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Háziorvos, védőnők Oktatási Intézmények
Gyermekek	Pályázati lehetőségek felkutatása	Felgármester, iskolaigazgató, családsegítő, pedagógusok
Idősek	Közösségi programok, izoláció elkerülése	Felgármester, SZSZK intézményvezető, lelkészek
Nők	Képzések, tanfolyamok szervezése Szabadidős programok keretében felvilágosító előadások szervezése	Felgármester, családsegítő, védőnő, háziorvos, RNŐ elnöke
Fogyatékkal élők	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése A hiányzó helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése a közintézmények akadálymentesítettségéhez	Felgármester, SZSZK intézményvezető, jegyző

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a társadalom és a helyi közösségek egyenrangú tagja legyen minden ember, és ehhez a feltételeket megteremteni, amely mindenki számára lehetővé teszi a társadalmi életben az egyenlő részvételt. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők, a gyermekek, az idősek, a nők és a fogyatékkal élő embernek egyenlő optimális életkörülményeket tudjunk biztosítani és ezt hosszú távon fern is tartani.

Az emberekben erősíteni kell a lakóhelyhez kötődést, a társadalmi szolidaritást, és a társadalmi felelősségvállalást.

Az egyes esélyegyenlőségi célcsoportokkal kapcsolatos beavatkozásokon túlmenően szükséges a helyi társadalom szemléletformálása. Fontos, hogy mindenki számára egyértelmű legyen, hogy az esetleges különbözőségeket, a társadalmi státuszából adódó kedvezőtlen helyzetet az emberek nem választják, hanem az véletlenszerűen is alakulhat. Ezért szükséges a másik ember és a máság megismerése és elfogadása.

Porcsalma –Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
<p>3. Az intézkedés címe, azonosítója</p>	<p>A helyi önkormányzatok közéleti tevékenységének támogatása</p>	<p>Az önkormányzatok működésének támogatása</p>	<p>A célkitűzés meghatározása a program megvalósításának érdekében</p>	<p>Az intézkedés tartalmának meghatározása</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának kezdési időpontja</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának befejezési időpontja</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>
<p>3. Együttműködési megállapodás</p>	<p>A vizsgált években a HHH-s szervezetek (0-14 évesek) száma és aránya magas, közel 30% volt és emellett magas az általános iskolai végzettséggel sem rendelkező szülői aránya</p>	<p>Először az önkormányzatok, majd a szülők, majd a HHH-s szervezetek részvételével megvalósuló program</p>	<p>Porcsalma Megyei Önkormányzat Programja</p>	<p>1. Nyitánytársítók és szülői csoportok szervezése 2. Oktató, képző, felkészítő programok megvalósítása 3. Alacsony iskolai végzettségűek képzése, oktatása 4. Workshop-ok szervezése</p>	<p>2023.01.01.</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának befejezési időpontja</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>
<p>4. A program címe, azonosítója</p>	<p>Az önkormányzatok közéleti tevékenységének támogatása</p>	<p>Az önkormányzatok működésének támogatása</p>	<p>A célkitűzés meghatározása a program megvalósításának érdekében</p>	<p>Az intézkedés tartalmának meghatározása</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának kezdési időpontja</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának befejezési időpontja</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>	<p>Az intézkedés megvalósításának előfeltételei</p>

Pórszalma – Helyi Esélyegymelő Program 2018-2023

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1 Induló szöveg	Az értékelés célja, megnevezése	A helyszínen az értékelés célja, megnevezése	Az értékelés célja, megnevezése	A célkitűzés megnevezése	Az értékelés tartalma	Az értékelés feladata	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése
		A helyszínen az értékelés célja, megnevezése	Az értékelés célja, megnevezése	A célkitűzés megnevezése	Az értékelés tartalma	Az értékelés feladata	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése
2	Mindenki jó helyen...	Az új becsatlakozó gyermekek beillesztésének elősegítése a tanterv követelményeihez, a tanterv követelményeihez, a tanterv követelményeihez...	Az értékelés célja, megnevezése	A célkitűzés megnevezése	Az értékelés tartalma	Az értékelés feladata	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése	Az értékelés megnevezése

Forrasalma -Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1. Irányítási és szervezési	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának célja, a feladatok megvalósításának időpontja	A helyi gyermekjóléti központok feladatainak megvalósításában fellépő problémák azonosítása	Az irányítási és szervezési feladatok megvalósításának célja	A célkitűzések megvalósításának időpontja	Az irányítási és szervezési feladatok megvalósításának tartalma	Az irányítási és szervezési feladatok megvalósításának helye	Az irányítási és szervezési feladatok megvalósításának kezdési időpontja	Az irányítási és szervezési feladatok megvalósításának időtartama	Az irányítási és szervezési feladatok megvalósításának költségvetése	Az irányítási és szervezési feladatok megvalósításának eredménye
2.	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának célja, a feladatok megvalósításának időpontja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának célja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának célja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának időpontja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának tartalma	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának helye	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának kezdési időpontja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának időtartama	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának költségvetése	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának eredménye
3.	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának célja, a feladatok megvalósításának időpontja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának célja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának célja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának időpontja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának tartalma	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának helye	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának kezdési időpontja	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának időtartama	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának költségvetése	Az Irányítási és szervezési feladatok megvalósításának eredménye

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

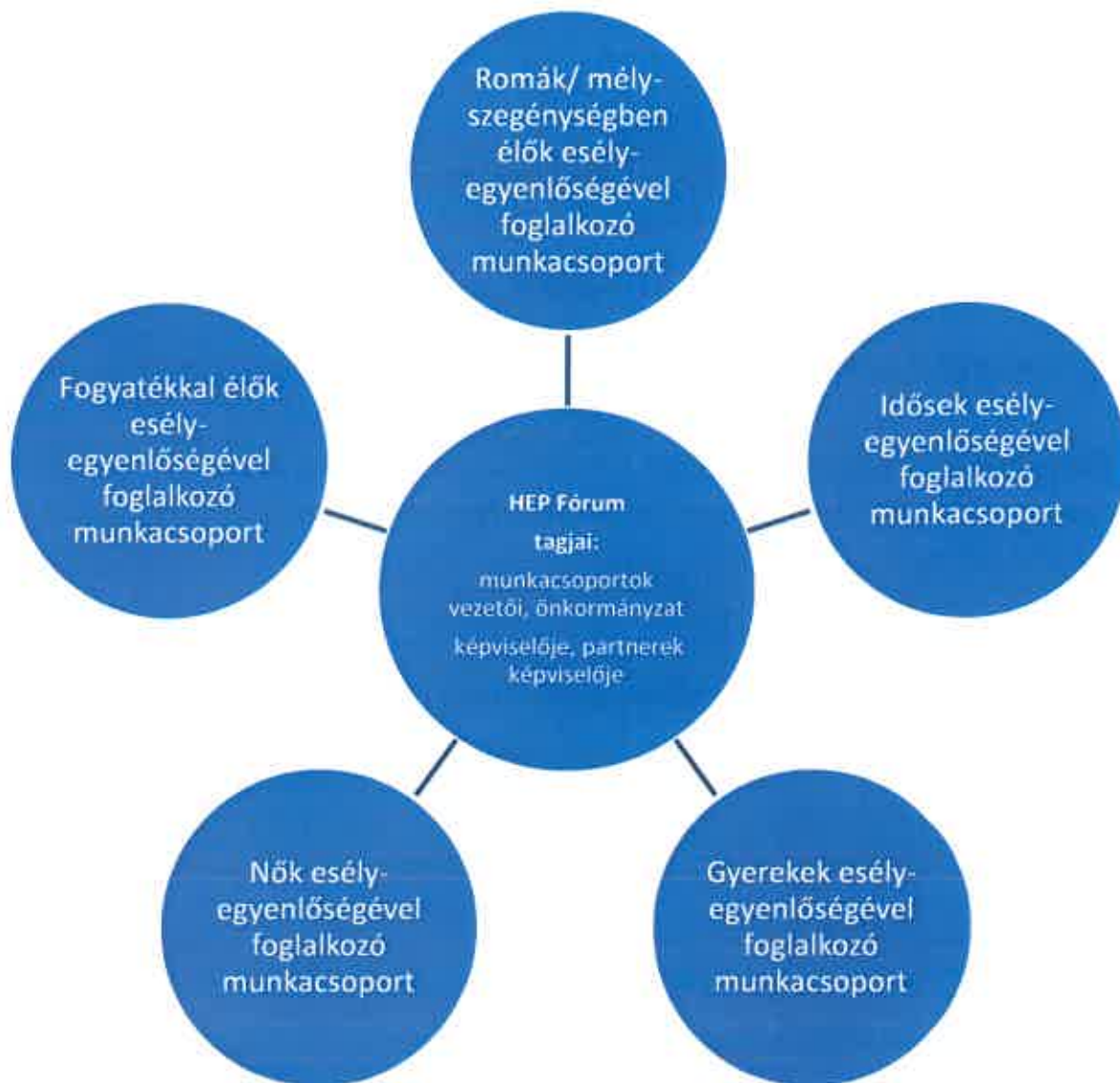
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre

- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum szántára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülészik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelőségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sértülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP II-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sértülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP II-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfelelően az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzuszt a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Aranygyűlésen a két évente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP II-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP II végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításában lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Porcsalma Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt szillett észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Porcsalma Nagyközség képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 85/2019.(X.10.) számú határozatával elfogadta.

Melléklet:

Dátum: Porcsalma, 2019. 10. 10.

Aláírás
